Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 25 апрель 1973 йил, чоршанба ✦ № 97 (15.571). ● Баҳоси 2 тийин.

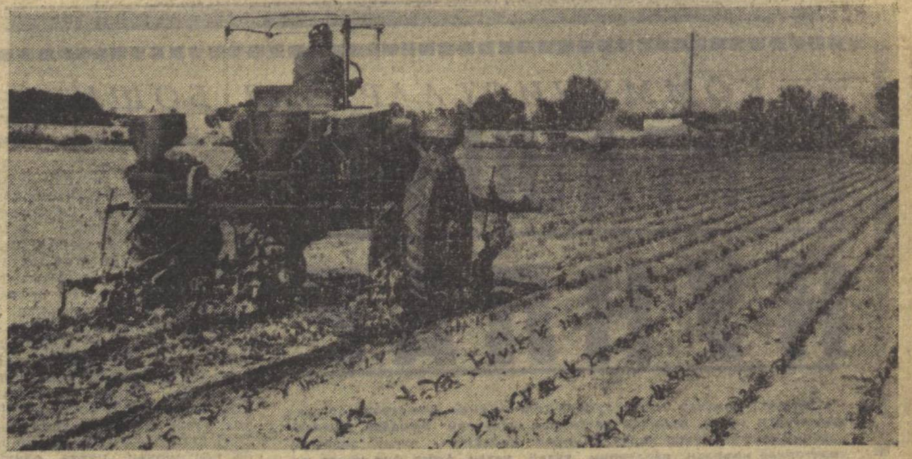

СУРХОНДАРЕ ОБЛАСТИ. Термиз районидаги Жданов номли колхоз маккажўхорикорлари дала маликасидан мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилишган. Эрали Ҳаитов бошлиқ маккажўхоричилик бригадаси коллективи 103 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан дон, 550 центнердан кўк поя олишга сўз бердилар. Суратда: бригада далаларида маккажўхори ниҳоллари культивация қилинмоқда.

И. Хўжанов фотоси. (ЎзТАГ).

1 МАЙ ШАРАФИГА

КОММУНИСТ — МАҒРУР ЯНГРАЙДИ

Мамлакатимиз коммунистлари ажойиб, бир умр хотирада қоладиган, бир умрга татийдиган, бутун ҳаётларини нур сингари ёритиб турадиган муборак дамларни бошларидан кечирмоқдалар. Улуғ Ленин партиясининг камарбасталари буюк доҳиймиз сиймоси акс этган янги партия билетини қўлларига ҳаяжон билан олар эканлар, социалистик Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши, халқимизнинг бахт-саодати йўлида яна ҳам улканроқ ишларга ўзларини чоғламоқдалар, КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш учун бундан буён ҳам ҳормай-толмай ишлашга аҳд қилмоқдалар.

Владимир Ильич Лениннинг партия — давримизнинг ақли, шон-шарафи ва виждони деган ҳикматли сўзини дилларига жо этган коммунистлар неча-неча авлодларнинг эзгу орзуси бўлган ва ҳозирги шарофатли замонамизда реал ҳақиқатга айланиб бораётган муаззам жамият — коммунизм қуришнинг ҳамма жабҳаларида жон куйдириб, кўпчиликка бош бўлиб, кўпчиликни эргаштириб ишлаб, коллективларнинг мураббийси ва устози бўлишдек катта вазифани адо этиб, ўзлари ҳам ибрат ва намуна тимсоли бўлиб меҳнат қилмоқдалар.

Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик чоғида, бу муҳим ташкилий-сиёсий тадбир ўтказилаётган ҳозирги кунларда коммунистларнинг активлиги, ташаббуси, ишчанлиги яна ҳам ортиб кетди. Биз бу ташаббус учқунларини, бу ғайрат самараларини, бу коммунистик меҳнат меваларини беш йиллик планларини муддатидан илгари бажариб қўйиб, ҳамкасбларига даъват билан мурожаат этган бир гуруҳ енгил саноат ходимларининг ҳимматида ва бу чақириқнинг минг-минглаб юрт ишқида тепган қалбларда акс садо берганлигида, она-ерга барака уруғини сочаётган деҳқон юмушида, «Минглар шартномаси» қатнашчиларининг халқимизга пишиқ-пухта, бежирим, чиройли, аъло сифатли маҳсулот етказиб бериш учун куйди-пишдилигида кўрамиз. Замонамиз қаҳрамонлари, она-юртимизнинг фахри-ғурури бўлган минг-минглаб маслакдошлари сингари машинасоз Мустақим Юсупов ҳам, тўқувчи Евгения Губина ҳам коммунизм кишисига хос бўлган қутлуғ фазилатларни ўзида мужассам этган табаррук кишилардир.

«Партиямизнинг кучи — коммунистларнинг ғоявийлиги, активлиги ва фидокорлигидадир, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXIV съездига Ҳисобот докладида. — Ҳозир партия халқни буюк яратувчилик вазифаларига бошлаб бормоқда. Ҳар бир коммунист қанчалик юксак ғоявий ва ахлоқий фазилатларга эга бўлса, партиянинг маънавий обрўси шунча юқори бўлади». Муҳим ташкилий-сиёсий тадбир бўлган партия ҳужжатларини алмаштиришнинг умумпартиявий моҳияти, аввало шундаки, у коммунистларнинг авангардлик ролини яна ҳам оширишга, КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш учун курашаётган партия ташкилотларининг фаолиятини яна ҳам яхшилашга қаратилгандир.

Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик кезида катта иш қилинди, бу коммунистлар ҳаёти ва меҳнатининг ҳамма жиҳатларига самарали таъсир ўтказмоқда. Коммунистларнинг активлиги кун сайин ортиб бормоқда, янги-янги ташаббуслар юзага келмоқда, коммунистларнинг партия иши учун масъулияти яна ҳам ортди, партия сафларининг поклиги ҳақида ғамхўрлик кучайди.

Ҳужжатларни алмаштириш жами партия ташкилотлари, ҳар бир коммунист учун қаттиқ ва талабчан имтиҳондир. Ҳар бир партия аъзоси, ҳар бир коммунист ўзининг ҳаёти ва ишига синчковлик билан назар ташлаб, «коммунист деган улуғ номни оқлаш учун ҳамма ишни қилаяпманми?» деб ўзини яна бир бор тергаб қўйиши лозим бўлади. Партия ташкилотлари бутун куч ва имкониятларимизни ишга соляпмизми, деб бугунги ишларига назар солиб, янги-янги уфқлар, янги-янги марраларни кўзлаб ишламоқдалар.

Партиянинг асоси бўлган бошланғич ташкилотларнинг роли ва обрўси ошди. Республикамиздаги бошланғич партия ташкилотларида бўлган ҳисобот-сайлов йиғилишларида жами коммунистларнинг 92 проценти қатнашиб, уларда ҳар уч кишининг бири сўзга чиққанлиги ана шу активлик ва ишчанликка ёрқин далил бўла олади. Коммунистлар билан якка-якка суҳбат — улар активлиги ва ташаббусини оширишнинг синалган усулидир. Бундай суҳбатлар, даставвал партия ташкилотининг бирон-бир эътирози бўлган коммунистлар билан ўтказилди. Партия ташкилотлари ишлаб чиқариш планларини адо этмаётган хўжалик раҳбарлари билан ҳам якка-якка суҳбатлар ўтказиб жуда тўғри иш қилмоқдалар. Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик ва уни ўтказиш чоғида партия сафларига ишчи, колхозчи ва интеллигенциянинг муносиб вакиллари қабул қилиниб, ёш коммунистларнинг сифат состави яхшиланмоқда.

Партия йиғилишларида, партия комитетларининг пленумларида коммунистлар КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь Пленуми қарорлари ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллиги» тўғрисидаги доклади асосида ўз вазифаларини белгилаб олдилар. Бу вазифалар катта ва мураккабдир. Партия совет халқининг диққат-эътиборини хўжалик юритишнинг интенсив методларини қўллашишга қаратмоқда. Иқтисодий юксалишга кўпроқ меҳнат унумдорлигини ошириш ва илмий-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб турган қувватлардан яна ҳам тўлароқ фойдаланиш, халқ хўжалигига сарфланаётган капитал маблағларнинг самарадорлигини ошириш билан эришиш лозим. Шу боисдан ҳам партия ташкилотлари ҳужжатларни алмаштиришга тайёргарликни ва уларни алмаштиришни актуал хўжалик-сиёсий вазифалари билан уйғунлаштириб олиб боришлари лозим.

Кўпгина партия ташкилотларида партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик даврида ҳар бир коммунистга талабчанлик ошди. Ҳар бир партия аъзоси ўзининг ишига ва ҳаётига яна ҳам синчковлик билан, талабчанлик билан назар солмоқда, камчиликларни большевикчасига муросасизлик билан очиб ташламоқда. Партия аъзоси интизомсизликка, бўшашувчиликка, давлат ва халқ мулкини талон-торож қилишга, ичкиликбозликка сира-сира тоқат қила олмайди.

Партия ҳужжатларини алмаштиришнинг ташкилий-техникавий жиҳати ҳам катта аҳамият касб этади. Ҳозир республикамиздаги ўнлаб район ва шаҳар партия комитетларида ҳужжатлар алмаштирилмоқда. Бу партия комитетларининг тажрибасини пухта ўрганиш лозим бўлади. Шу жиҳатдан қараганда Наманган область, Ҳамза ва Орджоникидзе район партия комитетларининг тажрибаси жиддий ўрганилса арзийди. Масалан, Наманган область партия комитети партия ишида кўп тажриба ортдирган обкомнинг масъул ходимларидан иборат комиссия тузди. Бу комиссия аъзолари бошланғич ташкилотларда бўлиб, ҳужжат алмаштиришга тайёргарликни синчковлик билан ўрганмоқдалар бошланғич ташкилотларга амалий ёрдам кўрсатмоқдалар, маслаҳатлар бермоқдалар. партиявий ишда тўпланган тажрибани ёйишда кўмаклашмоқдалар.

Партия ҳужжатларини алмаштириш тобора кенг тус олмоқда. Бу ишни шундай уюштирайликки, Ленин партияси аъзосининг обрўси ва шон-шавкати яна ҳам юқорига кўтарилсин, партиянинг минг-минглаб жангчиларини янги улуғ ишларга руҳлантирсин!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхозининг Толиб Отахўжаев бошлиқ звено аъзолари эртанги карамга биринчи сув тарашни бошладилар. Колхоз сабзавоткорлари эртанги карамнинг ҳар гектаридан 30 тоннадан ҳосил олиш учун унумли меҳнат қилмоқдалар. Май ойида янги карам эл дастурхонига узатилади. Сабзавоткорларнинг ғайрати ана шунга қаратилган. Суратда: звено далаларида карамга сув таралмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

МАККАЖЎХОРИ ВА ШОЛИ ЭКИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА

Республика областларида маккажўхори ва шоли экишнинг бориши тўғрисида шу йил 24 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — маккажўхори экилган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун—бажарилиш проценти; тўртинчи стун —шоли экилган майдон (гектар ҳисобида); бешинчи стун — бажарилиш проценти:

Сирдарё	17256	105,3	—	—
Андижон	9167	102,1	538	19,9
Сурхондарё	9976	100,5	1504	53,5
Тошкент	21254	98,2	1069	10,5
Қашқадарё	11051	93,1	—	—
Наманган	13775	85,0	344	10,6
Бухоро	12841	76,7	—	—
Самарқанд	14940	76,6	—	—
Фарғона	15948	69,0	220	11,7
Хоразм	2829	23,8	—	—
ҚҚ АССР	1190	6,2	20	0,06
Республика бўйича:	130227	74,2	3695	5,1

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

КАТТАҚЎРҒОН, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали олинди). Район чорвадорлари гўшт тайёрлаш ярим йиллик халқ хўжалик планини бажардилар. Тайёрлов пунктларига 1064 тонна ўрнига 1.112 тонна бўрдоқи ва сўқим гўшти топширилди. Бу, ўтган йилнинг шу давридагидан 208 тонна кўп. Энгельс номли, Тельман номли. Ленин номли, «Ленин йўли» колхозлари ғалабага муносиб улуш қўшдилар.

Шунингдек, биринчи квартал планида кўзда тутилганидан 305 тонна кўп сут тайёрланди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ ЎРТОҚ СЕМЁН МИХАЙЛОВИЧ БУДЁННИЙГА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Сизни, гражданлар уруши қаҳрамонини, совет Қуролли Кучларининг актив ва атоқли қурувчиларидан бирини тўқсон ёшга кирган кунингизда қизғин табриклайдилар.

Сизнинг бутун фаолиятингиз мардлик ва жасоратнинг, Коммунистик партияга, совет халқига, коммунизм ишига чексиз садоқат ва хизмат қилишнинг муносиб тимсолидир.

Азиз Семён Михайлович. Сизга Совет Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида чин кўнглимиздан сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ · **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** · **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ С. М. БУДЕННИЙНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет давлати ва СССР Қуролли Кучлари олдидаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига тўқсон йил тўлиши муносабати билан Совет Иттифоқи Маршали Семён Михайлович **Буденний Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 йил, 24 апрель.

КЎП НУСХАДА НАШР ЭТИЛДИ

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин туғилган куннинг 103 йиллигига бағишлаб Москвада ўтказилган тантанали йиғилишда КПСС Марказий Комитети секретари Д. Ф. Устиновнинг «Ленинизм коммунизм йўлини ёритиб турибди» деган докладини алоҳида китобча қилиб ўзбек тилида кўп тиражда нашр этди. (ЎзТАГ).

ЛЕКТОРЛАРНИНГ СЕМИНАР-КЕНГАШИ

Республика заводлари ва қурилишларида, колхозлар, совхозлар ва муассасаларда партия комитетларининг кўп сонли лекторлари иқтисодий мавзуларда мунтазам равишда лекциялар ўқимоқдалар. Улар ўз ишлари билан меҳнаткашларга иқтисодий билимларни чуқурроқ эгаллашга, меҳнат унумдорлигини оширишнинг конкрет йўлларини дадилроқ белгилашга, тўққизинчи беш йиллик ва унинг учинчи ҳал қилувчи йили топшириқларини муваффақиятли бажаришга кўмаклашмоқдалар.

Идеология фронти ходимлари мана шу илғор отрядининг намояндалари шу кунларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети чақирган республика семинар-кенгашига Тошкентда тўпландилар. Семинар-кенгаш муҳим иқтисодий масалаларни пропаганда қилишга бағишланган.

Партия комитетларининг иқтисодий мавзуда лекция ўқувчи лекторларининг семинар-кенгаши 24 апрелда ўз ишини бошлади. Семинарда биринчи бўлиб КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлимининг лектори, экономика фанлари кандидати Г. В. Сапов сўзга чиқди. У ҳозирги шароитда КПСС иқтисодий сиёсатининг асосий йўналишлари ҳақида гапирди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Госплан раиси, республика фанлар академиясининг мухбир аъзоси С. К. Зиёдуллаев КПСС XXIV съезди халқ хўжалигини планлаштиришни ва бошқаришни такомиллаштириш вазифалари тўғрисида деган мавзуда лекция ўқиди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси О. С. Содиқов семинар иштирокчиларига республикада фаннинг ривожи ҳақида гапириб берди.

Семинар-кенгаш бир неча кун давом этади. (ЎзТАГ).

Беш йиллик планни тўрт йилда бажарамиз!

ДЕҲҚОН РЕЖАЛАРИ

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ҚЎРҒОНТЕПА РАЙОНИДАГИ ҲАМЗА НОМЛИ СОВХОЗ КОЛЛЕКТИВИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАННИ ТЎРТ ЙИЛДА БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИ

КПСС Марказий Комитети декабрь (1972 йил) Пленуми қарорларидан руҳланган совхозимиз меҳнат аҳли ана шундай ташаббус билан майдонга чиқди. Андижон область партия комитети бу ташаббусни қўллаб-қувватлаб, махсус қарор қабул қилди.

Беш йиллик ишни тўрт йилда уддалаш учун қандай асосларга эгамиз? Қандай йўл билан бунга эришиш мумкин? Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, аввало, мавжуд резервлардан оқилона фойдаланиш йўли билан эришиш мумкин. Тежамкорлик, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва иш жараёнида уюшқоқликни кучайтириш йўли билан бунга эришамиз. Юксак даражада уюшган меҳнат ғайрати мўъжизалар яратишини яхши биламиз.

Совхозимиз беш йиллик планга мувофиқ 38 минг 630 тонна пахта, 1685 тонна сабзавот, 3320 тонна сут, 641 тонна гўшт, ярим миллион дона тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштириши керак. Совхозимиз пахтакорлари, чорвадор ва соҳибкорларининг мардона меҳнати туфайли беш йилликнинг дастлабки икки йилида пландагига нисбатан анча кўп маҳсулот етиштирилди. Икки йилда мамлакатга 18 минг тонна пахта, 635 тонна сабзавот, 1835 тонна сут, 297 тонна гўшт, 530 минг дона тухум, 334 тонна дон, шу жумладан 142 тонна шоли етказиб берилди.

Маҳсулот етиштиришнинг йил сайин кўпайиб бориши, мавжуд резерв ва имкониятлар беш йилликнинг қолган уч йилига мўлжалланган план топшириқларини икки йилда бажариш мумкинлигини яққол кўрсатиб турибди. Совхозимиз коллективи ана шунга асосланиб, беш йиллик планни тўрт йилда — 1974 йилда бажариш режаларини тузди.

Бу йил совхоз бўйича 3580 гектар майдонга чигит экилади. Ҳосилдорлик гектар бошига 29 центнерга, 1974 йилда эса пахта майдони ўзгартирилмаган ҳолда 30 центнерга етказилади. Бу йил 10 минг 300 тонналик, келгуси йилда 10 минг 330 тонналик пахта хирмони яратамиз ва тўрт йил ичида беш йиллик планда кўзда тутилган 38 минг 630 тонна пахта етиштиришга эришамиз.

Пахтачиликни комплекс механизациялашга алоҳида эътибор берамиз. **Бу йил етиштирилган ҳосилнинг 70 процентини, келаси йилда 75 процентини, 1975 йилда 80 процентини машиналар билан териб оламиз.**

Чорвачиликни бутун чоралар билан юксалтирамиз. Ҳозир совхоз фермасида 690 бош сигир бор. Бу, умумий поданинг 36 процентини ташкил этади. 1974 йилда сигирлар 700 бошга, 1975 йилда эса 710 бошга етказилади. Ҳар бош сигирдан бу йил 1800 килограммдан, келгуси йилда 1900 килограммдан, 1975 йилда 2000 килограммдан сут соғиб олишга эришамиз. 1973 йилда 905 тонна. 1974 йилда 910 тонна сут етиштириш — беш йиллик планни тўрт йилда бажариш имконини беради. Йилига ҳар юз бош сигирдан 100 тадан бузоқ олиб, уни тўла сақлаб қоламиз.

Қўйчиликни ҳар қачонгидан ҳам ривожлантирамиз. Ҳар йили 920 бош совлиқ сақлаймиз. Бу—қўрадаги умумий қўйларнинг 65 процентини ташкил этади. Ҳар юз бош совлиқдан 1971 йилда 100 тадан, 1972 йилда 124 тадан қўзи олган бўлсак, бу йил 125 тадан, 1974 йилда 127 тадан, 1975 йилда 130 тадан қўзи олишни таъминлаймиз.

Ўтган йили совхозда 4235 та парранда бор эди. Шундан 2235 таси товуқлар. Бу йил паррандалар сонини 10 мингтага етказиш учун юриш бошланди. Шундан 2500 таси товуқлар бўлади. 1975 йилда ҳам шу кўрсаткич сақлаб қолинади. **Шу йилдан бошлаб совхозимиз йилига 100 центнердан парранда гўшти етиштиради. Бу йил 300 минг дона, 1974 йилда 350 минг дона тухум етиштириб, беш йиллик планни тўрт йилдаёқ 200 процентдан ошириб бажарамиз.**

Гўшт етиштириш ҳам шу тарзда кўпайтирилади. Бўрдоқига ажратилган молларнинг тирик вазнини 400 килограммга етказмагунча гўштга топширмаймиз. **Бу йил 170 тонна, келгуси йилда 174 тонна гўшт топширсак, беш йиллик план тўлади.**

Сабзавот етиштиришни ҳосилдорликни ошириш ҳисобига кўпайтирамиз. Совхозимизда бу йил 28 гектар майдондан 500 тонна, 1974 йилда 560 тонна сабзавот етиштирилади. **Шунда беш йиллик сабзавот тайёрлаш плани ҳам тўрт йилда тўлади.**

Совхозимиз бу йил 156 тонна, 1974 йилда 160 тонна дон етиштиради.

Шундай қилиб, совхозимиз тўққизинчи беш йиллик мобайнида планда кўзда тутилганига нисбатан **10,5 минг тонна кўп пахта, 1240 тонна кўп сут, 175 тонна кўп гўшт, 1 миллион 25 минг дона кўп тухум, 810 тонна кўп дон, 550 тонна кўп сабзавот етиштиради.**

Беш йиллик планнинг муддатидан олдин бажарилиши кўп жиҳатдан кўкламги дала ишларига пухта ҳозирлик кўрилишига, жамоат чорвачилиги учун мустаҳкам озуқа жамғарилишига боғлиқдир. Шунга кўра 311 гектар эски бедапояларнинг ҳар гектаридан 150 центнердан, 156 гектар янги бедапоялардан 80 центнердан пичан олишни таъминлаймиз. 162 гектар ерга силос учун маккажўхори экиб, гектаридан 550 центнердан кўк поя, 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан маккажўхори дони етиштирамиз. 20 гектар ерга лавлаги экиб, ҳар гектаридан 800 центнердан, 180 гектар ерга арпа экиб, ем учун 40 центнердан ҳосил оламиз. Булар чорвани етарли миқдорда озуқа билан таъминлайди.

Пахтачилик соҳасидаги вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши чигит экиш кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказишга боғлиқ. Шунинг учун **Совхозимиз деҳқонлари экишга пухта тайёргарлик кўрдилар. 60 та сеялка, 120 та чопиқ трактори, 800 та борона ва бошқа керакли механизмлар кўкламга тахт қилиб қўйилди. Экипаж аъзолари ўқитилди. Эски зовур тупроқларини суриб текислаш ҳисобига 30 гектар ер очилди.**

Шундай қилиб чигит экиш қисқа фурсатда тугалланди.

Пахта майдонлари гектарига 300 килограммдан фосфор солиниб, кузда шудгорлаб қўйилган эди. Бугунгача 8 минг тоннадан зиёд маҳаллий ўғит жамғарилди. Далага гўнг чиқариш қизғин давом эттириляпти. Ариқ-зовурлар аллақачон тартибга солиб қўйилган.

Икки йил давомида социал ва маданий соҳада катта ишларни амалга оширамиз. Хусусан, 1072 ўқувчига мўлжалланган ўрта мактаб, 140 ўринли болалар боғчаси, 50 ўринли ошхона, 50 ўринли чойхона, меҳмонхона ва ҳаммом бинолари қурилиши ниҳоясига етказилиб, фойдаланишга топширилади. Совхоз маркази табиий газ билан таъминланади. 300 хўжалик янги уй-жойларга кўчиб киради.

Бундан ташқари 4 та бўлимда 1000 тоннадан ўғит сақланадиган омборхоналар, марказий устахонада 100 та машина учун типовой айвон қуриб битказилади. Ерларни капитал текислаш, йўл-кўприклар ва суғориш тармоқларини тартибга келтириш ишлари тугалланади.

Беш йиллик планни тўрт йилда бажариш юзасидан олган юксак мажбуриятимиз далада ва чорва фермаларида ишлаётганлар учун тўла шароит яратиб беришни, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштиришни тақозо этади. Шунинг учун совхоз маъмурияти, партия ташкилоти, ишчилар комитети коммунистлар, комсомолларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролини оширишга ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ эътибор бермоқдалар.

А. АБДУРАҲМОНОВ,
Қўрғонтепа районидаги Ҳамза номли совхоз директори.

К. ИЛЕСОВ,
совхоз партия комитетининг секретари.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ГФРга ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Германия Федератив Республикаси федерал канцлери В. Брандтнинг таклифига биноан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев визит билан Германия Федератив Республикасига боради. Визит шу йил 18 майдан 22 майгача мўлжалланган.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли корхоналарнинг коллективлари беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақани авж олдириб, товар маҳсулотни реализация қилиш тўрт ойлик планини муддатидан олдин, 24 апрелда бажардилар.

Апрель ойининг охиригача топшириқдан ташқари уч ярим миллион сўмликдан кўпроқ ҳар хил маҳсулот реализация қилинади. (ЎзТАГ).

КОММУНИСТЛАР — ИШ БОШИ

СЕРТАШВИШ КУНЛАР

Навбаҳор далалар устига зумрад сепини ёйди. Дов-дарахтлар гулдан исирға тақди. Ариқлар қаттиқроқ шовуллай бошлади. Пайкаллар яна гавжум бўлиб қолди. Тупроқ сураётган, чигит экаётган тракторлар наърасн далаларни тутиб кетди. Аммо, бир кунда юз товланаётган табиат озмунча ташвиш келтираётгани йўқ. Эрталаб қуёш чарақлаб турган ҳавога булут оралаб ёмғир ёғади. Тонгданоқ ерга чигит қадаган деҳқон пешинда қатқалоқ юмшатади. Фарғона водийсида табиати энг мураккаб ҳисобланган Янгиқўрғонда шундай бўляпти.

Район уч зонадан иборат. Қуйи зонада чигит экиш тугалланяпти. Ўрта зона колхозлари бу ишга энди киришишди. Юқори зона ҳали салқин, ўрик энди ғунча чиқарди. Аммо одамлар табиатнинг инжиқлигини енгиб, баҳорнинг ҳар бир кунидан унумли фойдаланишяпти. Бу ишда коммунистлар уларга бош-қош бўлмоқдалар.

Момақалдироқ гулдиради. Чинор устида чақмоқ илдиз отди. Тоғ-тошлар акс садо берди. Далалар тепасида осилиб турган сурранг булутлар бир-икки томчи ташлади-да, сўнг шаррос ёмғир қуя кетди. Механизатор тракторини шамол навдаларини юлқиётган қора тол остига қўйиб, шийпон томонга югурди. Энди селга айланган ёмғир бетўхтов қуярди. Ҳозиргина сеялка ўтган пайкаллар кўлобга айланди.

— Нима қилдик энди, бугун рапорт берамиз, деб турганимиздая... — Кимдир ғижинди. Ҳеч ким унга жавоб бермади. Йигитлар челакдан қуяётгандай селга ташвишланиб термулиб туришарди. Шийпон тепасида ялт-ялт этиб, яна чақмоқ чақди. Еру-заминни ларзага солиб, момоқалдироқ гулдиради. Шу пайт «ГАЗ-69» енгил машина ёмғир пардасини ёриб келди-да, шийпон ёнида тўхтади. Ундан плашчи ёқасини кўтариб олган райком секретари Жумабой Турсунқулов тушиб келди. Жимгина қўл олишдилар.

— Чўчияпсизларми?

Бир оздан сўнг сўради у бригада бошлиғи Баёз Жўраевдан.

— Ёмғир-ку майли-я, қатқалоқнинг бир иложини қилармиз. Аммо дўлга айланса...

Бригадир секретарнинг юрагини эзиб турган гапни топиб айтганди. Жумабой ака бригадирга «Қани мен билан юринг-чи», деди-да машинага ўтириб, шофёрга колхоз этагига жойлашган дўлга қарши кураш экспедицияси томонга ҳайдашни буюрди. Экспедиция ходимлари ҳам тўплар ёнида куйманишиб юришарди. Оператор булутнинг хавфли эканини аниқлаб, секретарга «Дўл ёғиш хавфи бор» деб айтди. Ҳар минут ғанимат эди. Кўп ўтмай булутлар устида портлаган снарядлар момоқалдироқларнинг гулдирашига қўшилиб кетди. Булутлар чок-чокидан сўкилди. Ёмғир сусайди. Жумабой ака колхоз идорасига бораётиб, партком секретари Эркин Бувоевни учратди. У ҳам ташвишланиб, бригадаларни кўздан кечириш учун ошиқиб келаётган эди. Ҳамид Олимжон номли колхознинг Б. Сотволдиев, М. Қозоқова, Б. Жўраев бошлиқ бригадалари селдан анчагина зарар кўрибди. 350 гектар ерни қатқалоқ босибди. «Правда», «Победа», «Октябрь» колхозлари, «Заркент» совхози механизаторлари ҳам сел дастидан ишни тўхтатишга, қатқалоқ юмшатишга мажбур бўлишди. Райком секретари колхозларни бирма-бир айланиб чиқди. Ўрта зонада 8120 гектар майдоннинг ярмига чигит қадаб бўлинган эди. Учдан бир қисми сел остида қолибди. Аммо, сел тўхтаб, ер селгиши билан одамлар далага кўчиб чиқишганини кўриб, унинг қалби ёришиб кетди. Ҳамид Олимжон номли колхозда 130 коммунистнинг ҳаммаси қатқалоқ юмшатишга отланди. Сеялка осилмаган барча бўш чопиқ тракторларига ротацион мотигалар тиркалди. Одамлар кетмон, бел, хаскаш олиб чиқишди. Кечга яқин Меҳриниса Қозоқова, Баёз Жўраев, Бахтиёр Сотволдиев каби коммунистлар ўз бригадаларида қатқалоқ юмшатиб бўлингани, чигит экиш яна бошлаб юборилгани ҳақида рапорт беришди.

• • •

Ульянов номли колхозда бугун культивация бошланди. Ниҳолларни кўриб кўз қувонади. Қаторларга яшил арқон тўшалгандай. Энди кетма-кет яганани ҳам ўтказиш керак. Кишиларга унумли ишлаш ва яхши дам олиш учун шароит яратилганми? Шу хусусда бирор колхоз партия ташкилоти секретарининг ҳисоботини бюро мажлисига киритиш зарур...

(Райком секретари ён дафтаридан).

Ульянов номли колхоз районда биринчи бўлиб экиш тугаллангани ҳақида рапорт берди. Минг гектар майдонга «Тошкент-3» навли вилтга чидамли уруғ қадалди. Кўп ўтмай 580 гектар ерга чигит экиб бўлингани ҳақида «Фарғона» колхозидан ҳам рапорт келди. «Октябрь», «Москва», Навоий номли колхозлар ҳам кетма-кет маррага етиб келишди, Эрта экилган ерларда қаторларга яшил арқон тўшалгандай ғуж бўлиб ниҳоллар ўсиб чиқди.

Ульянов номли колхоз коммунистлари экиш мавсумининг якуни ва кейинги вазифаларни ўз йиғилишларида муҳокама қилдилар. Боқижон Сойиббоев ва Турғунпўлат Эгамбердиевлар ўзлари бошчилик қилаётган бригадаларда қатор ораларини культивация қилишга киришиш мумкин эканлигини айтишди. Аллақачон чопиқ тракторларига культиваторлар осиб қўйилган эди. Рулга Турғунпўлат Эгамбердиевнинг ўзи ўтирди. Трактор пайкални бир айланиб келгач бригадир агрегати жиловини механизаторнинг қўлига тутқазди-да, ўзи юмшатган эгат оралаб культивация сифатини текширди. Культиватор пичоқлари тўғри ўрнатилибди. Сифат жойида. Сўнг пешин пайтида колхозчиларни тўплаб, эртагаёқ яганани бошлаб юбориш тўғрисида йиғилиш ўтказишни кўнглига тугиб, устахона томонга йўл олди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турғунпўлат Эгамбердиев районда биринчи бўлиб 53 центнерчилар ҳаракатини бошлаб берган эди. Ўтган йили бригада 75 гектар ернинг ҳар гектаридан 61 центнердан ҳосил топширганди. Бу йил 65 центнерлик маррани эгаллашмоқчи. Боқижон Сойиббоев, Абдулла Раҳимовлар бошлиқ бригадалар ҳам шу бригада издошлари. Бирида 65 центнердан, иккинчисида — 58 центнердан пахта етиштиришга сўз берилган. Колхоз ўтган йили ҳосилдорликни 50,5 центнерга етказди. Бу йил 53 центнердан пахта етиштиришмоқчи. Ҳосилдорлик мезони сифат деб таъкидланди. Чигит экиш мавсумида ташкил этилган 12 кишидан иборат учта сифат комиссияси йил охиригача суғориш, культивация, ўғитлаш сифатини ҳам мунтазам назорат қилиб боради. «Фарғона», «Октябрь», «Москва», Навоий номли колхозлар ҳам уларнинг бу ташаббусини қувватлашди. Район партия комитети ульяновчиларнинг «Суръат ва сифат» юзасидан бошлаган ташаббусини маъқуллади.

• • •

Кун тартибида — сабзавот етиштириш масаласи. Бюро мажлиси кескин ўтди. Абдуназар Абдуматов анча гап эшитди. Аммо у танқиднинг ўзи учун фойдалигини сезади. Тажрибали коммунист. Ишни тўғрилаб олишига ишончим комил. Ахир, совхоз областнинг ярим юкини кўтаради-ю... Айтишга осон... Уларга қўлдан келган ёрдамни аямаслик зарур.

(Райком секретари ён дафтаридан).

«Ленинизм» совхози ўрнида аввал иккита колхоз бор эди. Хўжалиги анча қолоқ, камқувват ҳисобланган бу колхозларда бир гектар ердан атиги 700 сўмдангина даромад олинарди. Колхоз аъзолари талаби билан шу ерда янги сабзавотчилик совхози вужудга келди. 1132 гектар ерда сабзавот, 100 гектар ерда картошка етиштиради. Қанчадан-қанча боғ-роғлари бор. Район партия комитети совхозни тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлади. Область совхозлар трестининг бошқарувчиси Маҳкам Камолов хўжаликка директор бўлиб келди. Партия комитети секретарлигига тажрибали коммунист, турмушнинг паст-баландини яхши биладиган Абдуназар Абдумаматов сайланди. Дастлабки кунданоқ коммунистларнинг ташаббускорлиги кучайтирилди. Ҳар бир бригадада партия ташкилоти тузилди. Ўтган йили хўжаликда ҳосилдорлик анча ошди. Ҳар гектар ердан 3 минг сўмдан даромад олинди. Совхоз дастлабки йилдаёқ рентабелли хўжаликка айланди.

Бу йил «Ленинизм» совхозида Наманган областида етиштирилган сабзавот ва полиз маҳсулотларининг ярмини етиштиришга ва давлатга топширишга қарор қилинган. Коммунист А. Ҳайитов бошлиқ бригада аъзолари сабзавот ҳосилдорлигини гектар бошига 300 центнерга етказиш ташаббуси билан чиқди.

... Наманганда баҳор кезади. Пайкаллар гавжум бўлиб қолди. Ҳаммаёқда меҳнат қайнайди. Деҳқон уруғ экяпти, ғўзаларни культивация қиляпти. Тракторлар наъраси далаларни тутиб кетган. Ҳаммаёқда баҳор ташвиши...

Р. ТУРСУНОВ,
О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ҲАЛ қилувчи йил мусобақаси байроғини баланд кўтариб меҳнат қилаётган шаҳримиз корхоналари коллективлари айни кунларда Май олди вахтасида ҳам зўр ғайрат билан ишлаяптилар. Суратларда: (юқоридан) 1. Тошкент трактор заводининг А. Иванов бош бўлган бригада созловчилари тайёр маҳсулотни кўздан кечиряптилар. 2. Мария Андреева «Ташкенткабель» заводининг илғор ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори. У беш йиллик топшириқни тўрт йилда бажаришга сўз берган.

М. Нуриддинов ва И. Глауберзон фотолари.

«ЛУНОХОД-2»: ТЎРТИНЧИ ОЙ КУНИ ПРОГРАММАСИ БАЖАРИЛДИ

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 23 апрель. (ТАСС). «Луноход-2» ўзи юрадиган аппаратнинг тўртинчи ой кунидаги иши поёнига етди. Тўртинчи кун Лемонье кратери жанубий қисмида жойлашган катта тектоник узилишни ўрганишга тамомила бағишланди.

Ўзи юрадиган аппарат ой куни бошланишида тектоник узилишга яқинлашиб, унинг «ғарбий соҳили» бўйлаб жануб томон силжиди, сўнгра шарқий ёнбағрига чиқди ва шу жойдан шимол сари ҳаракат қилди.

Ўзи юрадиган аппарат қийин шароитларда ҳаракат қилди. Трасса ҳар бири икки-уч метрдан келадиган тошлар ва кўпдан-кўп кратерлар орасидан ўтди.

Луноход тўхтаган пайтларда телевизион камералар ёрдами билан узилиш синчиклаб кўздан кечирилди ҳамда узилиш ёнбағри билан тубининг телескопик сурати олинди. Тектоник узилиш ясси туби, шунингдек узилиш ён бағирлари яқинидаги ой юзаси реголит билан қопланиб, кратерлар бўртиб туради. Ёнбағирлар яқинида реголит қатлам қалинлиги бир неча метрга боради. Узилиш тик ёнбағирларида реголит ушланмаганлигидан, шу жойларда ой қобиғи юқори қатламининг структураси яхши кўриниб туради. Бу узилиш тектоник кучлар орқали бузилган яхлит қоя заминдан иборат эканлиги маълум бўлди. Тектоник узилиш жар ёқаликларида метеорит бомбардимони излари ҳеч кўринмаганлиги ҳам вайрон этилган жинс ғоятда зичлигини тасдиқлайди.

Текширилган узилиш ёнбағри заминининг химиявий таркиби жиҳатидан базальтдан иборат типик денгиз юзасидир. Тектоник узилиш яқин тевараклардаги ой жинсининг зичлиги, шунингдек узилиш ён бағирликларидаги тошларнинг туси бир хилда қолиши ҳам узилиш тектоник ҳодисалар натижасида келиб чиққанлигини тасдиқлайди.

Ой жинсларининг магнитланиши тадқиқ этилаётганида ўзи юрадиган аппарат узилиш чеккасидан 500 метр чамаси олислашиб, кейин ўз изидан яна шу жойга қайтиб келди. Бундай манёврларнинг мақсади магнит ўлчаш аниқлиги оширилишини кўзларди. Шу ўлчаш натижалари ишлаб чиқилганида узилиш чеккаларида 150-200 метр масофада ой жинсларининг магнитланиши ошганлигини кўрсатди.

«Луноход-2» ойда ишлай бошлаганидан бери босиб ўтган жами масофа 36.200 метрни ташкил этди.

22 апрелда ўтказилган алоқа сеансида ўзи юрадиган аппаратни ой тунига ҳозирлаш операцияси бажарилди. Ойнинг шу районидаги тун 7 майгача давом қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«БИР ОЛҒИРКИ...»

Газетамизнинг шу йил 24 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган фельетон юзасидан қуйидаги жавоб олинди.

— Текшириш ўтказилганида, — деб ёзади Наманган область матлубот жамияти правленияси, — фельетонда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Поп район матлубот жамиятининг тайёрловчиси А. Улмасов узоқ вақт давомида Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон республикаларининг турли областлари бозорларидан қонунсиз йўл билан кўп сонли қўйларни сотиб олиб келтириб, уларнинг гўштини ошиқча баҳо билан пуллаттирган. Район матлубот жамияти правлениесининг раиси А. Омонов ва бош бухгалтери М. Маматовалар бунга йўл қўйиб келгачлар.

Текшириш натижаси область халқ контроли комитетининг мажлисида муҳокама қилинди. А. Улмасов вазифасидан бўшатилди. А. Омонов ва М. Маматоваларга виговор эълон қилинди. Текшириш материаллари айбдорларни жавобгарликка тортиш учун тергов органларига топширилди.

ИШГА ТУШИРИЛДИ

Қишлоғимиз аҳолисига маданий, маиший хизмат кўрсатиш талабга жавоб бермайди. Сартарошхона ишламаяпти. Жой ажратилмагани учун алоқа бўлимини очиш мумкин бўлмаяпти.

Оқдарёлик Ч. Мажидовдан олинган ана шу мазмундаги хат текшириш ва чора кўриш учун Оқдарё район ижроия комитетига юборилганди. Олинган жавобда Пилол қишлоғи меҳнаткашларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш чоралари кўрилди, дейилган.

Янги шеърлар

БАҲОР

Сарсари шамоллар дамидан тўзиб,
Булутлар самода ҳар ён суринди.
Еллардан титраган бўйнини чўзиб
Ариқлар лабида майса кўринди.

Яна бутоқларда қушларнинг
базми,
Ерда ҳам жамики жонзот ғимирлар.
Баҳор аталмиш бу фаслда расми,
Яна бир гуркираб олар умрлар...

Уфқлар кўринар мовий, мусаффо,
Ел урар димоққа ялпиз тотларин.
Унут бўлиб кетар яйраб десанг
«оҳ!» —
Қишнинг рутубатли хотиротлари!

Офтоб ҳам «ғамза»ни ортиқча
билиб
Олтин кулгуларин тўкди заминга.
Деҳқон бўрсилдоқ ер тўшини
тилиб
Қуйманар...
Дақиқа-ғанимат унга!

Тупроқдан таралар майин хуш,
нафас,
Ернинг нафаси бу, сирли ҳовур бу.
Ҳа, у орзуларни айтмоқда бесас,
Унинг армони бу, унсиз ғовур бу!

Эркаланиб ўзин димоққа урар
Оҳиста сийпалаб ўтар манглайни.
Эҳ, бунинг тотини билганлар
билар,
Буни
далаларни севган англайди!

Буни англаганлар далада бу кун,
Барчасин эгнида пахталик.
Оддий.
Гўё сезмагандай баҳорнинг кўркин
Экин дер,
тикин дер.
Шу ўй-у ёди!

Улар — ер Луқмони,
Ернинг истагин
Айтиб беришолган бир-бир,
рўйи-рост.
Ҳа-да, боболардан уларга абад
Меҳнату зукколик қолгандир
мерос!
Ҳаловат дамларин эртага қўйиб
Далада ўтказар куну ойларни.
Бугун ҳам тузатар тошиқиб,
куйиб
Баҳорнинг таҳрири сустроқ
жойларни...

Сарсари шамоллар дамидан тўзиб
Булутлар самода ҳар ён суринди.
Чексиз уфқларга тикканча кўзин,
Яна далаларда деҳқон кўринди!

Охунжон ҲАКИМОВ.

МЕҲНАТ ТЎЙИ

Усма қўйди кўклам уфқ қошига.
Сел урилди дарё, ўзан тошига.
Сўфитўрғай қўнди уват бошига
Кўп ҳозирлик кўрганда йил
бошига.
Баҳор, соғинтириб келишинг яхши.

Деҳқон кўкламини — ажиб дамини,
Далага йўл олган қут қадамини,
Наврўзи оламнинг зап қарамини,
Қирларда гул сайли-эл
байрамини
Баҳорнинг соғиниб келиши яхши.

Яйловларда майса қимтир қўй-
қўзи,
Дардга шифо човкар бия қимизи,
Ерга зарҳал ҳар гиёҳнинг илдизи,
Қопламасдан гулга бутқул қир
юзи,
Баҳор, соғинтириб келишинг яхши.

Чечаклар қоплади анҳор бўйини,
Дарёда бошланди суқсур ўйини,
Яйловга ҳайдади чорва қўйини,
Чорвадор, деҳқоннинг меҳнат
тўйини —
Баҳорнинг соғиниб келиши яхши.

Қоя, ўрларда қор, дилларда баҳор,
Турна пастлаб ўтар-элларда баҳор,
Ғоз қўниб, ғоз учар — кўлларда
баҳор,
Баҳор, қувонтириб келишинг яхши.

Тўра СУЛАЙМОН

БУЛБУЛЛАР АЙТУР ЁР-ЁР

Ер қизининг бошидан ёғдуларин сочди баҳор,
Кўйлагига қатралардан тугмалар тақди қатор.

Айланиб боди сабо боғларни уйғотмоқдадир,
Энг ширин тўй бошланиб булбуллар айтур ёр-ёр.

Сув қилиб қор нуқрасин тоғларда офтоб заргари,
Жилға-жилға, сой-сой мавж ўйнаган совғаси бор.

Берди ер ганжинасига ёмбу ҳар бир томчиси,
Кузда олгай минг баробар олий ҳиммат пахтакор.

Бу улуғ тўйдан насиба Ойга ҳам Зуҳрога ҳам —
Э, баланд парвоз элим бир даста гул бирлан юбор.

Берди бу айём бутун олам тўйидан хушхабар
Энг улуғ тўёна қилғай бизнинг омадлик диёр.

Кимлар эшик қоқди тонгда мен кутиб олдим чиқиб,
Биттаси кулган баҳор-у, биттаси ҳимматли ёр.

Мен дедим, кел қоматингдан, савлатингдан ўргилай,
Хизматинг айлаб бўлай Чустийга ўхшаш бахтиёр.

ЧУСТИЙ.

ИШГА ТУШИРИЛАДИГАН ИНШООТЛАР ЙЎҚЛАМАСИ

МУТАСАДДИЛАР НИМА ДЕЙДИ?

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ, ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ ВА РАДИОСИНИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

Қарши дашти — республикамизнинг энг йирик қурилиш майдони. Бу ерда ҳозир кўплаб янги-янги аҳоли яшайдиган посёлкалар, шаҳарчалар қад ростлади.

Бу йил чўлқуварлар 100 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширадилар.

Ҳозир юзлаб қудратли техника Қарши магистрал канали ва «Ульянов» канали ўзанида икки-уч сменада ишлатиляпти. Насос станцияларида ҳар бири 40 куб метр сувни юқорига кўтариб берадиган қудратли насослар монтаж қилиняпти. «Уралгидромаш», «Уралтяжмаш» корхоналари ишчи ва хизматчилари томонидан Қарши дашти учун етказиб берилган насос агрегатларини бу заводлардан келган мутахассислар билан ҳамкорликда «Қаршистрой» бошқармасининг қурилиш-монтаж ташкилотлари монтаж қиляптилар.

Қарши даштида қурилиш ишларини янада жадаллаштириб юбориш, партия ва ҳукуматимиз белгилаган муддатларда чўлдаги қатор иншоотларни ишга тушириш учун куч ва имкониятлар етарли. Лекин, айрим ташкилотларнинг айби билан қатор қурилиш майдонларида механизмлар, техника воситалари бекор туриб қоляпти. Кўпгина қурилиш-монтаж ташкилотлари, «Главсредазирсовхозстрой» бошқармасига қарашли саноат корхоналари тўла қувват билан ишламаётир. Натижада, Қарши даштини ўзлаштириш ишида сусткашликка йўл қўйилмоқда.

Юрий Колесников раҳбарлик қилаётган 24-кўчма колонна коллективи асосан магистрал каналдаги насос станцияларини монтаж қилиш иши билан шуғулланади. Колоннанинг Дўстлик посёлкасида қудратли базаси мавжуд. Базада насос станцияларини улкан қувурлар, турли металл конструкциялар билан таъминлаб турадиган устахона бор. Устахона ҳар йили 10 минг тонна металл конструкциялар тайёрлаш қувватига эга. Лекин ўз вақтида металл етказиб берилмаётганлиги натижасида устахона кўп вақт бекор туриб қолмоқда. Ҳозир 24-кўчма механизациялашган колоннанинг базаси металл етишмаслиги, материалларнинг вақтида етказиб берилмаётганлиги натижасида ярим қувват билан ишлаяпти.

Бундан уч йил муқаддам Қарши шаҳрининг шундоққина биқинида ремонт-механика заводи ишга туширилган эди. Завод ҳар йили чўлда ишлатилаётган техника воситаларини ремонт қилиш ҳисобига 5.1 миллион сўмлик иш бажариши мўлжалланган. Лекин у ҳар йили ниҳояти 2 миллион сўмлик иш бажаряпти. Заводда 42 та ремонт станоги уч йилдан буён бекор турибди. Уч йил мобайнида заводда 10 миллион сўмлик ремонт ишлари кам бажарилди. Шунингдек, яқинда ишга туширилган бетон заводи ҳам тўла қувват билан ишлатилмаётир. Планда кўрсатилганидан жуда кам миқдорда маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Бундан ташқари айрим республика министрликлари, идоралари ҳам «Қаршистрой» бошқармасига етарли ёрдам кўрсатмаётирлар. Улар белгиланган топшириқларнинг бажарилишини турли баҳоналар билан чўзиб, пайсалга солмоқдалар. Натижада қурилиш майдончаларида ишнинг бир маромда олиб борилишига тўғаноқ бўлишяпти. Масалан, республика Алоқа министрлигига қарашли «Минсвязьстрой» бошқармасининг қурилиш участкаси магистрал канал қурилишида, қурилиш иншоотларида, посёлкалар ўртасида телефон ва бошқа алоқа воситаларини йўлга қўйиб бериш учун мутасадди ташкилот ҳисобланади. Лекин бу ташкилот бошлиқларининг масъулиятсизлиги туфайли қурилиш майдончаларида алоқа йўқ ҳисоби. Натижада майдачуйда иш учун ҳам 60-70 километрлаб, ҳатто 120 километр масофага машина юборишга тўғри келади.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 13-қурилиш тресты Қашқадарё областида йирик саноат корхоналари ва шаҳарларда катта-катта қурилиш иншоотларини бунёд этиши керак. Трест коллективи шу кунларда биринчи даражали ҳисобланган деворбоп материаллар комбинати, сопол қувурлар ишлаб чиқарадиган завод ва янги гўшт комбинати қурилишини ниҳоясига етказиб, шу йил фойдаланишга топшириш мақсадида ишлаяпти. Трест бошқарувчиси Л. Цакуловнинг таъкидлашича, бу қурилишлардаги ишлар ҳам силлиқ кетмаётир. Қурилиш учун манфаатдор ташкилотлар, буюртмачилар зарур қурилиш материалларини, ускуналарни вақтида етказиб бермаётирлар.

Деворбоп материаллар комбинати билан сопол қувурлар заводи бир жойда қуриляпти. Ҳар иккала корхонани 13-қурилиш трестининг 7-кўчма механизациялашган колоннаси коллективи барпо этаётир. Сопол қувурлар ишлаб чиқарадиган завод қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Корхона қурилишида 2,5 миллион сўмлик иш бажарилди. Завод «Ўзглавводстрой» бошқармасига қарайди. Завод қурилиб ишга туширилгандан сўнг ерларнинг дренаж усулида заҳини қочиришга ва бошқа сув ўтказгичларга мослаб кўплаб сопол қувурлар ишлаб чиқарилади. Корхона шу йилнинг иккинчи кварталидан бошлаб маҳсулот бериши лозим эди. Лекин буюртмачиларнинг ҳафсаласизлиги натижасида ҳалигача заводга юқори кучланишдаги электр линияси тортиб келинмаган. Завод табиий газ билан ишлашга мўлжалланган бўлса-да, ҳалигача газнинг қаердан келиши номаълум.

Қурилаётган завод директори В. Стефанов эса қурилиш майдонида жуда камдан-кам кўринади. Қурувчилар зарур ҳужжатларни тасдиқлатиш, айрим масалаларни келишиб олиш учун уни ҳафталаб кутишади. Маълум бўлишича, В. Стефановнинг уйи Тошкент шаҳрида бўлиб, ҳалигача Қаршига кўчиб келмаган. В. Стефанов кейинги бир йил ичида турли баҳоналар билан 230 кун Тошкентда командировкада бўлибди. Завод қурилишидан манфаатдор ташкилотлар эса ҳадеб қурувчилардан нолиганинолиган.

Гўшт комбинати қурилиши ҳам 1966 йили бошланган эди. Қурувчилар 6 йилдан буён комбинат қурилишида ишлайдилар. Лекин ҳозиргача биронта ҳам цехни ишга тушира олганлари йўқ. Тўғри, бундан икки-уч ой муқаддам комбинатнинг колбаса цехини фойдаланишга топшириш тўғрисида гап кетди. Гўшт комбинати директори Б. Исломов раҳбарлигида буюртмачиларнинг обрўли делегацияси цехни қабул қилишга борди. Борди-ю, қувончлари узоққа чўзилмади. Цехнинг кўпгина жойларида ҳали меъёрига етказилмаган ишлар борлиги маълум бўлиб қолди. Қурувчилар буюртмачиларга фақат ваъда беришяпти, холос. Комбинат қурилишини олиб бораётган трестнинг 6-кўчма механизациялашган колоннаси турли баҳоналар билан комбинат қурилишини пайсалга соляпти.

Бу саволларга мутасадди ташкилотлар тегишли жавоб йўллайдилар ва Қарши қурилишларини тезлаштириш чораларини кўрадилар, деб ўйлаймиз.

Ш. АМИРОВ,
Республика радиосининг мухбири.
Ф. АМИНОВ,
Республика телевидениеси мухбири.
П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Семён Михайлович Буденний — 90 ёшда

АФСОНАВИЙ ҚАҲРАМОН

Бутун тақдири ўзи яшаган замонга ҳамнафас кишилар бор. Уч марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Совет Иттифоқи Маршали Семён Михайлович Будённий ана шундай кишилардан. XX аср бошланганда у 17 ёшли йигит эди. Бугун у 90 ёшга тўлди. Юбиляр шу кунлари қандай яшамоқда, унинг сиҳат-саломатлиги қандай, ниҳоят, у нима ишлар билан шуғулланмоқда. Саволлар кўп, лекин учрашув учун ажратилган вақт оз: Маршалнинг бизга ҳамроҳ бўлиб келаётган ёрдамчиси машинамиз С. М. Будённий яшаб турган Москва областидаги дачага борар экан, йўл-йўлакай буни бизга қайта-қайта эслатди.

Пешайвонлик мўъжазгина уй. Кичик йўлакдан кабинетга киришимиз биланоқ Семён Михайлович бизга пешвоз чиқади. У ёзув столи ёнида туриб, биз билан саломлашди. Маршалнинг қўли бақувват, қалин қошлари остидаги қора кўзлари чақнаб турибди. Маршал фотосуратлардаги ва расмлардаги тасвирларга унчалик ўхшамайди. У зангори катта камзул, жемпер, хонаки туфли кийиб олган. Ана шу соддалик, одмилик уни кишига янада яқинроқ қилиб қўяди.

Биз маршални туғилган куни билан табриклаймиз. Семён Михайлович жилмайиб, ўзининг машҳур мўйлабини бураб, бундай деди:

— Табрик учун раҳмат! Ҳали бардамман. — У бир оз жимиб, ҳазил аралаш бундай деди:— Айтишларича, бир вақтлар ёш ва чиройли бўлган эканман. Энди фақат чиройлиман.

Маршалнинг ёзув столида қоғоз варақлари, хатлар солинган папкалар, саҳифаларига хатчўплар қўйилган китоблар турибди. Афтидан у ҳозиргина иш устида бўлган.

— Ҳозир, — деди Семён Михайлович — хотираларимнинг тўртинчи китобини ёзяпман. Мен бу иш билан кунига икки-икки ярим соат шуғулланаман. Бемалол кўпроқ ҳам шуғулланар эдимку, лекин интизомга ўрганган киши бўлганимдан врачлар белгилаган режимни буза олмайман.

Хотиралар китоби устидаги иш Семён Михайлович юмушларининг атиги бир қисми. Будённий катта партия ва давлат ишларини олиб боради. У — КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси. Бундан ташқари у ДОСААФ Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва мукофот комиссиясининг раиси вазифаларини ҳам бажаради.

С. М. Будённий ўзининг жамоат вазифаларига зўр масъулият туйғуси билан қарайди. У Совет — Монголия дўстлиги жамияти марказий правлениесига раҳбарлик қила бошлаганига ўн беш йилдан ошди. Совет саркардасининг Совет — Монголия дўстлигини кучайтириш ва Монголия Халқ армиясини мустаҳкамлаш ишидаги катта хизматлари нишонланиб, 1968 йилда С. М. Будённийга Улан-Баторнинг фахрий граждани унвони берилди.

Ҳар ойда Семён Михайлович номига 400—500 хат келади. Уларнинг бирортаси ҳам жавобсиз қолмайди. Граждан ва Ватан урушининг ветеранлари, мактаб ўқувчилари, кексалар ва ёшлар Биринчи отлиқ армиясининг афсонавий командири, Совет Иттифоқининг дастлабки маршалларидан бири, салкам 70 йилдан бери ҳақиқий ҳарбий хизмат бурчини ўтаб келаётган ва шундан 13 йилга яқинини Ватан ва Совет ҳокимиятини ҳимоя қилиб, тўртта урушда ўтказган кишига хат ёзишиб туришади.

1919 йилдан партия аъзоси Семён Михайлович Будённийга яқинда янги нусхадаги партия билети топширилди.

— Владимир Ильични яхши билганим учун ҳам унинг партия билетига ёзиб қўйилган: «Партия — давримизнинг ақл-идроки, ор-номуси ва виждони», — деган сўзларини ўқиш айниқса ёқимли бўлди, — деди Семён Михайлович — Ҳар бир партия аъзосининг ҳаёт маъноси коммунизм учун, Ленин орзу-умидларининг тантанаси учун кураш олиб боришдан иборат. Инсон бахтли бўлиш учун туғилган, дейишади, лекин бу бахт ғойибдан келиб қолмайди, бахтиёр бўлиш учун курашмоқ керак!

Совет турмушига афсонавий қиёфада: пешонасига юлдузча ёпиштирилган чўққи қалпоқли, қилич яланғочлаб революция душманларига қирон келтирган баҳодир сифатида кирган киши йиллар ўтиши билан кексайиб, ўзининг тўқсон ёшини ана шундай кутиб олмоқда.

В. И. Ленин С. М. Будённийнинг саркардалик талантини юксак баҳолаган эди. 1920 йил кузида В. И. Ленин Клара Цеткин билан суҳбат вақтида Будённий тўғрисида бундай деди: «Унинг деҳқондан чиққан йигит эканини сиз биласиз, албатта. У Франция революцион армиясининг солдатлари каби маршаллик ҳассасини сафар халтасига, ҳозир эса эгарининг сумкасига солиб юради. У ажойиб стратегик сезгига эга. У ақл бовар қилмайдиган даражада мард ва жасур... Унинг бир ўзи бутун-бутун эскадронлар ўрнини босади...»

Биз Семён Михайловичга Лениннинг шу сўзларини эслатамиз.

— Владимир Ильич менга бу қадар юксак баҳо берганлигини эшитиб, беҳад суюндим, албатта, — деди маршал. — Менга бундан азизроқ мукофот бўлиши мумкин эмас.

Семён Михайлович В. И. Ленин билан бўлган унутилмас учрашувларни қайта-қайта эслайди. Маршалнинг сўзларида бизнинг армиямиз Ленин раҳбарлигида, Ленин тузган Коммунистик партия раҳбарлигида шонли жанговар йўлни босиб ўтганлигидан, қиличдан ракетагача бўлган юксакликка кўтарилиб, совет кишиларининг тинч меҳнатини сергаклик билан қўриқловчи қудратли кучга айланганлигидан фахрланиш туйғуси сезилиб туради.

— Ўтган йил декабрида биз Совет Иттифоқининг эллик йиллигини нишонлаганимизда, — деди маршал, — Биринчи Отлиқ армия сафларида кўпгина миллатларнинг, ҳатто чет мамлакатларнинг ҳам фарзандлари жанг қилганлигини қувонч билан эсладик. Улар бениҳоя довюрак ва жасоратли кишилар эди. Олеко Дундични эслаб кўрайлик...

Семён Михайлович мароқли рақамларни айтади. Ҳисобларга қараганда, граждан уруши йилларида Отлиқ армия уч юз мингдан ортиқ отлиқ аскари бўлган йигирмата оқ казак корпусини тор-мор қилди. Биринчи отлиқ армиянинг ўзида эса атиги 14 минг аскар бор эди. Афсонавий Отлиқ армия Дон, Сальск даштлари, Шимолий Кавказ, Украина ва Белоруссия бўйлаб неча минг километр йўлни жанг қилиб ўтди. Отлиқ аскарлар Деникин, Шкуро, Мамонтовнинг мақталган сара полкларига қарши шиддатли жангларда мардлик, довюраклик ва жасорат кўрсатдилар. Оқ поляклар, Антантанинг таянчи ва ишончи — қора барон Врангель будённийчилар қиличи зарбидан қора қон қақшади.

«Дарвоқе, — деди Семён Михайлович кулиб, — бир вақтлар чор генераллари: Будённий — машҳур Скобелевнинг генерал-адъютанти деган овозани тарқатган эдилар. Собиқ старший унтер-офицер уларнинг додини бераётганлигидан ўзлари ҳам уялишган эди. Революция мен сингари миллион-миллион кишиларга ижодий ғайрат бахш этганлиги, бизга бирдан-бир тўғри йўлни кўрсатиб берганлиги учун ҳам кучли эканлигига уларнинг фахми етмас эди, — деди маршал сўзини давом эттириб. — Ҳолбуки, Отлиқ армия жангчилари ана шу революция бахш этган ғайрат билан баҳодирона жанг қилган эдилар. Шу йўл билан биз порлоқ келажакка эришишимизни билар эдик.

Семён Михайлович ҳозир бутун халқимиз яхши биладиган собиқ отлиқ аскарларнинг номларини тилга олади. Улар орасида СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. Гречко, Совет Иттифоқи Маршали К. Москаленко, армия генераллари И. Тюленев, Д. Лелюшенко, академик А. Минц, СССР министри Е. Славский ва бошқалар бор.

Ёшлик даврларини эслаган маршалнинг ўзи ҳам ёшариб кетгандек бўлди, узоқ йиллар да бўлганидек кабинетда унинг ғойибона эскадронга берган командаси янгради:

— Қиличлар қинидан суғорилсин! Менинг ортимдан атакага, марш! — у шундай деди да муштини қаттиқ қисиб силкиди...

Граждан урушининг афсонавий қаҳрамони таржимаи ҳолидаги яна бир факт, унинг ўзи жанговар мукофотлари, фахрий жанговар қиличи ва Совет Иттифоқи Қаҳрамонининг Олтин юлдузлари билан фахрланганн сингари муносиб равишда фахрланадиган факт: С. М. Будённий раҳбарлигида йилқичилик заводларида тулпорларнинг иккита янги насли — Буденнийча ва Терскийча отлари етиштирилди. Бундённийча тулпорларнинг аҳамияти бениҳоя катта: чунки уларни йилқиларнинг буюк билимдони ва ишқибози чиниқтирган, ҳозир ҳам уларнинг аҳамияти йўқолган эмас.

Яна жанговар юришлар, Биринчи отлиқ армиянинг қўшиқлари тўғрисида гап очилганида, қаҳрамоннинг рафиқаси Мария Васильевна радио қопқоғини очиб, пластинкани айлантириб юборди. Пластинка бир оз шитирлаб турганидан кейин Қизил Байроқ орденли ансамблнинг жарангдор овози янгради. Шу дақиқаларда Будённий билан бирга бўлиш бахтига муяссар бўлганларнинг ҳаммаси ёшликдан таниш «Будённий марши» қўшиғини беихтиёр айта бошлайди...

Семён Михайловичнинг ёрдамчиси 1 ранг капитан Александр Золототрубов огоҳлантирди:

— Ўртоқлар, — деди у бизни шошириб, — биз атиги ярим соатга келишган эдик, бир ярим соат ўтиб кетибдику.

Тўғри, инсоф ҳам керак. Биз китоб жавонларини, девордаги катта расмни. Ворошилов билан Будённий маршаллик либосида олинган фотосуратни. Будённий набиралари орасида олинган бошқа бир фотосуратни яна бир марта кўздан кечирамиз.

Бир вақтлар: «...Мен отлиқ армияни севаман, революцияни ундан ҳам севаман...» деган ва бутун умр бўйи шиорга айланиб қолган сўзларни Ленинга ёзиб юборган афсонавий киши билан хайрлашамиз.

Ҳаммамиз чин кўнгилдан бундай деймиз:

— Туғилган кунингиз билан табриклаймиз, Семён Михайлович! Сизга сиҳат-саломатлик, узоқ йиллар бардамлик тилаймиз!

В. ИЛЬИН,
ТАСС махсус мухбири.

ХУШХАБАРЛАР. ЯНГИЛИКЛАР. ВОҚЕАЛАР.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ҲИНДИ-ХИТОЙГА ТИНЧЛИК

Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисида Париж битими имзоланганлиги муносабати билан Ханойга, Вьетнам — Совет дўстлиги жамияти номига тинмай телеграммалар келиб турибди. Бундай телеграммалар Вьетнам халқи билан бирдамлик ойлигига бағишланиб республикамизда ўтказилаётган митингларда қабул қилинмоқда.

«Тошкенткабель» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Вьетнам ватанпарварлари билан дўстликни бундан кейин ҳам янада мустаҳкамлашга тайёр эканликларини изҳор қилдилар. Бронировкачи В. И. Артиманов, қуювчи А. И. Дрич ва бу ерда бўлиб ўтган митингда сўзга чиққан бошқа кишилар Парижда битим имзоланганлиги империалистик агрессияга қарши курашувчиларнинг улкан ғалабаси эканлигини таъкидладилар.

Калинин районидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозида ўтказилган митингда сўзга чиққан нотиқлар реакциянинг, жумладан, Сайгон маъмурларининг Ҳинди-Хитойда яна уруш оловини ёқишга бўлган урунишларини кескин қораладилар. Бош агроном М. Ҳакимов, врач М. Муҳиддинова ва сўзга чиққан бошқа кишилар Вьетнамга бағишланган Париж битимига қатъий риоя қилиш зарур эканлигини уқтириб ўтдилар.

АФҒОНИСТОНГА ДЎСТОНА ЁРДАМ

ҚОБУЛ, 23 апрель. (ТАСС). Бу ерда имзоланган битимга кўра, Афғонистоннинг шимолий районларида чигирткага қарши кураш олиб боришга ёрдам бериш учун у ерга совет мутахассисларининг экспедицияси юборилади.

Совет Иттифоқи Афғонистонга зарур химикатлар ва ускуналар ҳам юборади.

ХИТОЙНИНГ СИЁСАТИ ТЎҒРИСИДА «ШТАНДАР МЛОДИХ» ГАЗЕТАСИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ВАРШАВА, (ТАСС). «Штандар млодих» газетаси Хитой раҳбарларининг бузғунчилик фаолиятини шарҳловчи мақола босиб чиқарди.

Қабул маросимларида ва турли халқаро учрашувларда Хитой дипломатлари айтган гаплардан шундай хулоса чиқариш мумкинки, деб ёзади газета, Хитой раҳбарлари социалистик мамлакатларнинг келишилган ташқи сиёсатига қарши курашмоқ учун ҳар қандай методлардан фойдаланишга интилмоқдалар. Энди Пекин ўзининг ташқи сиёсатидаги бузғунчилигини икки душман деган «назария» билан ниқобламайдиган бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда Хитой раҳбарлари назарида фақат битта душман бор: улар Совет Иттифоқини ва бошқа социалистик мамлакатларни, шунингдек Пекиннинг ашаддий антисовет сиёсатига қарши чиқаётган коммунистик партияларни ўзлари учун бирдан-бир душман деб ҳисобламоқдалар.

Маочи раҳбарларнинг бузғунчилик фаолияти кўп йиллардан бери сира ўзгармаганидек уларнинг мақсади ҳам ўзгаргани йўқ. Ташқи ва ички омилларнинг таъсири остида бу бузғунчилик фаолиятининг фақат формалари ва методларигина ўзгартирилмоқда. Бу методлар эса империалистик марказларнинг мафкуравий қўпорувчилик методларини тобора кўпроқ эслатадиган бўлиб қолмоқда. Масалан, маочилар барча коммунистик партияларга ёппасига ҳужум қилишни тўхтатиб қўйдилар. Бундай ёппасига ҳужум қилмаслик халқаро коммунистик ҳаракатда ва ишчилар ҳаракатида ишончсизлик туғдириши, эҳтимолки, баъзи партияларни Пекин томонига тортишга ёрдам беради деган қарорга келдилар.

Маочилар пропагандасининг мақсади социалистик мамлакатлар ўртасидаги иттифоқ ва ҳамкорликни обрўсизлантиришдан уларнинг бирлигини бўшаштиришдан иборат бўлмоқда, деб ёзади «Штандар млодих» газетаси. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига қилинаётган кескин ҳужумлар ҳам мана шу мақсадни кўзламоқда.

Газета Хитойнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги фаолиятига тўхталиб, Хитой Халқ Республикаси бу ташкилотда сиёсий найрангбозликни бошлаб юборди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотида кескинлик вазияти ва можаролар туғдиришга уриниб, бузғунчилик тактикасини қўлланмоқда, деб ёзади.

Диққатга сазовор бўлган факт шуки, деб ёзади газета, Германия Федератив Республикасидаги реваншчи доиралар билан Пекин кўпдан бери ошкора оғиз-бурун ўпишмоқда. Ваҳоланки, бу реваншчи доиралар социалистик давлатларнинг, аввало, Польшанинг ҳаётий муҳим манфаатларига таҳдид солаётганлиги ҳаммага маълум.

Хитой Халқ Республикаси раҳбарларининг марксизм-ленинизмдан воз кечганлиги, маочиларнинг бузғунчилик фаолияти, дейилади газетанинг мақоласида, фақат коммунистик партияларга ва барча революцион кучларгагина эмас, аввало Хитой халқининг ўзига ҳам катта зарар етказди.

ДИКТАТОР ЗИЛЗИЛАДАН ҲАМ ФОЙДАЛАНМОҚДА

САН-ХОСЕ, 23 апрель. (ТАСС). Никарагуадаги оппозициячи Социал-демократик партия вакиллари имзолаган манифестда Никарагуа диктатори Сомосанинг шармандали ҳаракатлари фош қилиб ташланди. Америкадаги кўпгина газеталар эълон қилган бу бюджетда яқинда Никарагуа пойтахти Манагуа шаҳрида бўлиб ўтган зилзила натижасида шикастланган кишиларга ёрдам бериш ва вайрон бўлган иморатларни тиклаб олиш учун ажратилган маблағлардан диктатор ва унинг одамлари ўзларининг ифлос мақсадлари йўлида фойдаланаётганликларини кўрсатувчи жуда кўп фактлар келтирилган. «Пойтахтни тиклаш комитети» ва «Фавқулодда миллий комитет» деб номланган комитетларнинг бирдан-бир бошлиғи бўлиб олган Сомоса мамлакат ичида тўпланган барча маблағларни ҳам, шунингдек чет эллардан юборилаётган маблағларни ҳам ўз назорати остига олди.

Шаҳардан ташқаридаги ўзининг «Эль Ретиро» деган резиденциясига ўрнашиб олиб, бир неча юз соқчилар ҳимоясида айши-ишрат қилаётган Сомоса кўпинча миллий радио орқали гапириб, «қурилиш ишлари учун» янгидан-янги маблағлар тўплашни сира уялмай талаб қилмоқда. Аммо олинаётган хабарлар мамлакат пойтахти ҳануз харобаликда қолаётганлигини кўрсатиб турибди.

Пойтахт харобалари — ўраб тортиб қўйилган тиканли симга кимки яқинлашса, уни отиб ташлаш тўғрисида армия бўлинмаларига ва полициячиларга буйруқ бериб қўйилган. Хароб бўлган шаҳарни тиклаш ишлари олиб борилади деб кенг равишда эълон қилинган тадбирлардан бирортаси ҳам амалга оширилмаганлиги кўпчилик халқ оммасидан зўр бериб яширилмоқда. Пойтахтдаги зилзиладан омон қолган 200 минг киши уч ойдан кўпроқ вақтдан бери очиқ ҳавода ёки ўзлари қуриб олган ачинарли чодирлар ичида яшаб келмоқда. Улар оч, беморлар медицина ёрдамидан маҳрум. Зилзиладан шикастланганларга ёрдам кўрсатувчи халқаро ташкилотлар Никарагуага юборган озиқ-овқат ва дори-дармонларнинг ҳаммасини Сомоса ўзининг шахсий омборларига бекитиб қўйиб, буларни фақат чайқов бозорларидагина катта-катта пулга сотмоқда.

Африкалик наққошларнинг санъати жуда оригинал ва хилма-хилдир. Улар ишлаган нафис санъат асарлари — нақшиндор буюмларда Африкада яшовчи турли халқлар ва қабилаларнинг урф-одатлари, ҳаётий манзаралар акс эттирилади. Суратда: ёш наққош ўзи ишлаган ҳайкалча билан.

Камера-Пресс — ТАСС фотоси.

ФОЖИАНИНГ САБАБЧИЛАРИ ФОШ ҚИЛИНДИ

МЕХИКО, 23 апрель. (ТАСС). Мексикалик юз минглаб деҳқонлар Америка маъмурлари томонидан қилинаётган қонунсизлик ва ўзбошимчалик азобига дучор бўлдилар. «Брасерослар», яъни АҚШда мавсумий ишларни бажариш учун ёлланган деҳқонлар бошига тушган фожиа сабабли Мексика расмий доираларининг вакиллари ғоят ташвишланаётганликларини айтмоқдалар. Мексика ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимларидан бири Хуан Варона Лобато «Американинг четдан одам ёлловчи бошқармасида ишлаб турган ходимлар ҳақиқатда катта ер эгаларининг компанияларига кўмакчилик вазифасини бажармоқдалар», деди.

«Эксельсиор» деган нуфузли газета эса арзон ишчи кучи ёллаш учун Америкадан юборилган ва мексикаликларни Америкадаги мавсумий ишларга даъват қилаётган кишиларнинг жиноий фаолиятини тўхтатмоқ учун ошиғич чоралар кўришни талаб қилди. Газета бундай одам ёлловчиларнинг «чинакам босқинчилардан» фарқи йўқлигини айтиб, АҚШнинг ҳукумат муассасалари уларни қўллаб-қувватламоқда, деб ёзади.

Ёлланган ишчиларни узоқ йиллар эксплуатация қилиш натижасида Мексика деҳқонларини алдаш усуллари жуда ҳам такомиллаштирилган. Одам ёллаш учун АҚШдан келган махсус кишилар Мексика қишлоқларидаги одамларга, сизлар Америкада қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиб-териб олишда қатнашиб, жуда катта пул ишлайсиз деб ваъда беришади. Сўнгра улар мана шу ваъдага учган батракларни Мексика — Америка чегарасидан «ўтказиб» қўйишади. Бунда кўпинча улар ҳужжатларни расмийлаштириш тўғрисидаги конун қоидаларга риоя қилишмайди. Шундан сўнг улар «ишчи кучларини» бойларнинг экинзорларига элтиб қўйишади. Шу экинзорларда ишлаш учун келган минглаб «брасерослар» катта ер эгаларига қарам бўлиб қолиб, эрта тонгдан то қош қорайгунча қулдай ишлашга мажбур бўладилар.

Ер эгалари компанияларининг ўз бошимчалигига қарши норозилик ҳаракатининг раҳбарларидан бири Селестино Сальседо Монтеон матбуот вакиллари билан суҳбатда АҚШда «брасерослар» тортаётган азобни ва улар таҳқирланаётганлигини тасвирлаб беришга сўз топиш қийин, деди. Иш ҳақи бериш пайти келганда, деди у, кўпинча компания АҚШнинг тегишли расмий органлари вакилларига, «брасерослар»нинг бу ерга кўчиб келиши тўғрисидаги ҳужжатлар тўғриланмаган, дейишади. Шуни баҳона қилиб улар деҳқонларга иш ҳақи тўлаш ўрнига... суд ҳукмини топширишади. Шу тариқа деҳқонларни камоқ лагерларига ўхшаш лагерга кўп ой муддат билан тиқиб қўйидилар, бундай лагерларда деҳқонлар ифлос баракларда ярим оч ҳолда, медицина ёрдамисиз кун кечирадилар. Сўнгра эса уларни бир чақа ҳам пул билан таъминламай полициячиларнинг ёпиқ машинасида мамлакатдан олиб чиқиб кетадилар.

Мексика жамоатчилиги «Брасерослар»га азоб бериб ишлатиб натижада катта-катта пул топаётган америкалик ер эгаларининг бу ифлос ишига чек қўйишни талаб қилмоқда.

РЕПРЕССИЯЛАР КУЧАЙТИРИЛМОҚДА

ДУБЛИН, 23 апрель. (ТАСС). Ирландия Коммунистик партиясининг органи ҳафталик «Айриш уоркерс войс» газетаси Шимолий Ирландияда «фавқулодда чоралар» қўлланиш тўғрисида Англия парламентида иккинчи марта ўқилганидан кейин қабул қилинган янги қонунга «зулмни кучайтириш воситаси» деб баҳо берди. Бу қонун, деб ёзади газета, ҳозир Шимолий Ирландияда Англия армияси, маҳаллий полиция ва суд органлари ўтказаётган репрессияларни қонунлаштириб берди, тинч аҳолига қарши террор ва зулм кампаниясини рағбатлантиради. Янги қонунга мувофиқ ҳар қандай граждан эркинликлари тугатилиши мумкин.

Парламентнинг Лондондерридан сайланган аъзоси (Шимолий Ирландия социал-демократик лейбористлар партиясининг вакили) А. Купер Белфастнинг католиклар истиқомат қилаётган районларида Англия армиясининг репрессияларини дарҳол тўхтатишни талаб қилди. Шимолий Ирландияда шундай вазият вужудга келиши мумкинки, деди у, бу вазиятда сайлов қутилари эмас, балки ўқ ва бомбалар асосий роль ўйнайдиган бўлиб қолади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ СССР Маданият министрлигининг таклифига биноан Дания маданият министри Нильс Маттиасен 23 апрелда Москвага келди. У Дания қирол балетининг Совет Иттифоқидаги гастролларини очиш маросимида ҳозир бўлади.

Шереметьево аэродромида меҳмонни СССР маданият министри Е. А. Фурцева, шунингдек Даниянинг СССРдаги элчиси Анкер Сварт кутиб олдилар.

◆ МАДРИД. Испания аҳолисининг сони 1973 йил биринчи январда 34 миллион 857 минг киши эди. Шу асрнинг бошларида бу мамлакат территориясида, деб хабар беради Испания Миллий статистика институти, 18 миллион 616 минг киши яшаган эди.

◆ ДЕҲЛИ. Жамму ва Кашмир штатидаги Жамму шаҳрида Ҳиндистон — Совет дўстлигига бағишлаб тантанали кеча бўлиб ўтди. Штат губернатори Бхагван Сахей кечада нутқ сўзлаб Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида самимий дўстлик муносабатлари мавжудлигини таъкидлаб ўтди. Бу муносабатлар тинчлик ва адолат идеалларига содиқ бўлишга асослангандир. Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида тузилган шартноманинг 1971 йил август ойида имзоланганлиги, деб кўрсатди губернатор, Ҳиндистон — Совет дўстлиги мустаҳкамлигини кўрсатувчи яққол далилдир.

◆ СОФИЯ. Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг раиси Т. Живков мамлакатда меҳмон бўлиб турган СССР балиқ хўжалиги министри А. А. Ишковни қабул қилди. Суҳбат давомида, деб хабар беради БТА агентлиги, балиқ саноати соҳасида Болгария — Совет ҳамкорлиги масалалари юзасидан фикрлашиб олинди. Учрашувда Болгария Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Примов, Болгария Халқ Республикаси деҳқончилик ва озиқ-овқат саноати министри В. Шопов ҳозир бўлди.

◆ ТОКИО. Италия Министрлар Кенгашининг Раиси Ж. Андреотти беш кунлик расмий визит билан Токиога келди. Ж. Андреотти Япония бош министри К. Танака ва бошқа расмий кишилар билан учрашади. (ТАСС).

АХБОРОТ
ХУШХАБАРЛАР

ШЎРБУЛОҚ АДИРЛАРИДА

Областда яна бир янги хўжалик ташкил топди. Шўрбулоқ адирларининг Наманган райони билан туташувчи қўриқ ерлари ўзлаштирилиб, пиллачилик совхозига айлантирилди. Совхознинг 927 гектар экин майдонига кучли насослар Намангансойдан сув чиқариб бераётир. Шу йилнинг ўзида 23 гектар майдонга тут кўчати экилди, 200 гектар ерда сабзавот етиштирилади. Давлатга ипак толаси етказиб берадиган бу совхоз область хўжаликларини тут кўчати билан таъминлайди.

ЖАМОАТЧИЛИК АСОСИДАГИ ФАКУЛЬТЕТ

Педагогика институтида жамоатчилик асосида ишлайдиган янги факультет очилди, у ижтимоий касблар факультети деб номланяпти. Факультетда атеист-лекторлар, пахта териш машиналари ҳайдовчилари, комсомол ва пионер кадрлари тайёрлаш бўлимлари бор. Ўқиш 1,5 йилга мўлжалланган. Факультет машғулотларини областнинг кўзга кўринган мутахассислари, лекторлар ва педагогика институтининг ўқитувчилари олиб бормоқда.

ҚОНВЕЙЕРДАГИ ВИТАМИН

Ўтган йили Наманган консерва заводида бир кеча-кундузда 200 тонна томат тайёрловчи ярим автомат линия ишга туширилган эди. Янги линия 1971 йилдагига нисбатан 4 миллион банка ортиқ томат ишлаб чиқариш имконини берди.

Консервачилар янги марраларни кўзлашяпти. Автоматика шарофати билан 180 минг банка сервитамин маҳсулот корхона конвейеридан тушди.

ЁШ ФИЗИКЛАР ОЛИМПИАДАСИ

ШАҲРИСАБЗ. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Қадимий ва ҳамиша навқирон Шаҳрисабз шаҳрида республикамиз ёш физикларининг тўққизинчи олимпиадаси бўлиб ўтди. Олимпиадада республикамизнинг барча областларидан ва Қорақалпоғистон АССРдан 135 нафар истеъдодли ёшлар қатнашди.

Ёш физиклар олимпиадасига Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, ядро физикаси институтининг ректори, профессор Р. Бекжонов, Новосибирск академшаҳарчасининг физика-математика мактаби директори А. Я. Савченко, республика Маориф министрлигининг ходими К. Эгамбердиев, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг доценти Э. Назиров ва бошқалар раҳбарлик қилдилар. Олимпиадада Тошкент областининг ёш физиклари ғолиб чиқишди. Иккинчи ўринни эса фарғоналик ёш физиклар қўлга киритдилар.

Олимпиадада кўплаб ёшлар физика-математика мактабларига тавсия этилди. Ғолиблар Бутуниттифоқ ёш физиклар олимпиадасига қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

МАРДЛИК ҚОНУНИ

КАПИТАН ЖАСОРАТИ

Улар яна бир жойда. Рота командири капитан А. Беев ва унинг қўл остидаги оддий солдат К. Тешабоев — сўнгги учрашув вақтида ҳалокат ёқасида қолган солдат ҳозир стулнинг бир четида омонатгина ўтирибди. У ҳам ҳарбий формаси устидан елкасига оқ халат ташлаб олган. Агар Қобилжоннинг бирор жойи оғриётган бўлса фақат унинг юраги, қалби бўлиши мумкин. Шунда ҳам рўпарасида ётган кишини кўриб эзилмоқда.

— Мана, Қобилжон энди биз қариндош бўлиб қолдик, — офицер солдатга қараб табассум қилади.

— Ҳа, энди менинг икки отам бор, — Қобилжон Тешабоев оҳиста, лекин жиддий оҳангда тасдиқлайди.

Ҳали у 20 га тўлмаган. Александр Беев эса ўттиз олтига киряпти. Ёш жиҳатидан 20 яшар йигитнинг отаси бўлиш капитан учун ҳали эртароқ, лекин қардошликни рад этиб бўлмайди. Бу қардошлик рус офицерининг ўзбек солдати ҳаётини сақлаб қолиш учун тўкилган қони билан мустаҳкамланган.

— Энди, Қобилжон икки марта туғилганман, деб ҳам ҳисоблашинг мумкин, — дейди Беев.

— Ҳа, ўртоқ капитан. — Тешабоев уятчанлик билан жавоб берди. — Мен иккинчи марта бир минг тўққиз юз етмиш учинчи йилнинг олтинчи март куни туғилдим... Ўша окопда. Ҳаётим... Ҳаётимни сақлаб қолганингиз учун сизга раҳмат. Миннатдорчилигимни қандай изҳор этсам экан?!

— Яхши хизмат билан, Қобилжон, ҳалол яшашинг билан... Сен қурилиш техникумида ўқир эдинг, шундайми? Мана энди кўркам шаҳарлар қурасан. Лекин олдин бундай шаҳарларни ҳимоя қилишни ўрган. Турли қуролларни ишлата билишни ўрган. Гранатани ҳам! Дадил ва жасур бўл. Ўзингни ҳеч қачон йўқотиб қўйма... Келишдикми?..

Солдат кўзини ердан узмай бош ирғаб тасдиқлади.

— Ундай бўлса жуда соз, — деди капитан.

Биз суҳбатдошларни суратга олиб, уларга ҳалақит бермаслик учун чиқиб кетдик. Суҳбатдошларнинг бир-бирларига айтадиган гаплари кўп. Қобилжон солдатнинг бир дақиқалик қўрқоқлиги учун ҳозир юрак-бағрини эзаётган аламини изҳор этишни истар эди. Бу қўрқоқлик севимли командирининг қони тўкилишига сабаб бўлди. Гипсланиб, қимирламай ётишига сабаб бўлди. Александр Беев эса қўл остидаги бу йигитни маънавий азоблардан халос қилгиси келар эди. Рота командирининг ўнлаб бундай фарзандлари бор. Ҳар бирининг ўз ўрни бор. Эндиликда эса айниқса қадрли.

Солдатга унинг кўз олдида намоён бўлган янги олий инсоний муносабатлар оламига кўникишга имкон бермоқ керак. Чамаси у жангда душман ўқига кўксини қалқон қилиб командирини ҳалокатдан сақлаб қолганлар ҳақидаги фильмларни кўп кўрган. Бу ерда эса (урушда эмас!) командир ўз танаси билан уни ўз гранатасидан ҳимоя қилди... Йўқ, буни китоб саҳифаларидан тушган қаҳрамон билан эмас, балки ҳозирги кундаги яхши таниши билан, «Бизнинг командиримиз» билан ёнма-ён ўтириб бутун қалби билан сезиш лозим. Қобилжон ўз командир иучун жонини ҳам қурбон қилишга тайёр.

Ўшанда, далада ҳамма воқеа одатдагидек осонгина юз берди. У олдиндан ҳеч нарсани сезгани ҳам йўқ. Айтишларича бундай дақиқаларда инсоннинг бутун ҳаёти кўз олдидан бирма-бир ўтармиш. Лекин, ўша пайтда бундай дақиқа ҳам бўлган эмас. Хизматнинг одатдагидек серташвиш кунларидан бири капитан Беевнинг бу иш куни Сахалин тонгги отмасдан туриб бошланди. Оддий солдат Тешабоев ва унинг дўстлари ҳали туш кўриб ётишибди, уларнинг командири эса эрталабки гимнастикани бажарди. Совуқ душдан сўнг ўзини дадил сезиб қор уюмлари орасидаги таниш сўқмоқдан казарма томон дадил юриб бормоқда.

Рота командири солдатлар тургунча етиб бориш учун шошиларди. Бугун сиёсий машғулотдан сўнг далага чиқилади. Агар бўрон турадиган бўлса, иш юришмай қолади.

...Мана рота далага чиқди. Ер бағирлаб эсаётган шамол қор супуради. Тепаликлар эса бу шамолдан жазирамадаги каби жимирлаб кўринади. Қор ёғиб турибди, лекин ҳали бўрон тургани-ча йўқ. Солдатлар қинғир-қийшиқ издан четга чиқмай чанада отиш майдони томон шошилмоқдалар. Бу чанғичиларнинг ярмидан кўпроғи қор нималигини суратда ва тоғ чўққиларида кўрибгина билган жанубликлар эканлигига ишониш қийин.

Ёш солдатларга бўйсуна бошлаган нарса фақат чанғининг ўзими? Тоғ қишлоқларида ва Заполярье манзилгоҳларида яшаган бу йигитлар билмайдиган ва бажара олмайдиган ишлар каммиди? Капитан Беев ва унинг ёрдамчилари ҳаммасини ўргатишди. Аммо, жанговар гранатани ҳали улоқтириб кўрмаганлар. Бугун жангда граната билан ўзларига йўл очишни ўрганиб оладилар.

Тайинланган жойга етиб келишди. Рота командирининг ҳисоб-китоби тайёр. Солдатларни ўқув жойларига тарқатди. Ўз группасига жанговар гранатани улоқтиришга тайёрлаш тартибини яна бир бор кўрсатди. Гранатанинг тузилиши олдин ўрганилган, уни ирғитиш усуллари ўқув машқларида амалда синаб кўрилган.

Граната улоқтириш бошланганда нишон олдида янги портлаш қачон юз беришини секундометрга қараб олдиндан айтиб бериш мумкин эди. Қобилжон Тешабоев ҳамюртлари ва дўстлари оддий солдатлар — Тўхтасин Тўланов, Шерали Мамадиёров, Эломонов, яна етти киши граната ўлоқтирганини кўриб турди. Шундан сўнг унинг навбати келди.

— Портлатгичини буранг, «мўйлов»ни тўғриланг... Яхши, тўғри. Энди ҳотиржамлик билан халқани тортинг...—деб капитан айтиб турди ва солдат энг мураккабларини бажариб бўлганини кўриб, унга халақит бермаслик учун окопдан чиқиб, гапини тугатди: — энди гранатани нишонга отинг.

Худди шу дақиқада нима бўлганлигини солдатнинг ўзи ҳам кейин изоҳлаб беролмади: Қўли гўё бошқа бировнинг қўлидек бўйсунмас, латтадек осилиб қолган эди. Қобилжон... гранатани тушириб юборди. Оёғи остига тушди у.

Александр Беев солдат билан ўртадаги уч қадамлик масофани бир сакраб босиб ўтди-да, қўрққанидан қотиб қолган солдатни итариб ерга ётқизди, ўзини унинг устига ташлаб пана қилди... Сал нарироқда окопда турган санинструктор, кичик сержант Мақсуд Маймишевга момоқалдироқ гулдирагандек бўлди. Беев эса портлашни эшитмади, оғриқни сезмади. Солдатдан «тирикмисан?» деб сўради ва шартта ўрнидан турди. Ўнг оёғи ўз-ўзидан букланиб кетганини кўриб, ҳайрон қолди. Шундан сўнггина қаттиқ оғриқ бутун баданига тарқалди. Қаттиқ қон оқа бошлади, шу дақиқада Мақсуд етиб келди. Эпчил қозоқ йигити вақтида Беевнинг оёғини боғлаб, қон оқишини тўхтатди.

Беевнинг оёғини эса хирурглар — медицина хизмати подполковниги Николай Михайлович Рибаков ва Светлана Сергеевна Глаткова сақлаб қолишди. Улар ўнлаб граната парчаларини териб олиб, пачоқланган тош суягини «йиғиб» жой-жойига қўйишди.

Бу қўрқоқлик кўриниши эмас,— дейди госпитал бошлиғи, медицина хизмати майори В. Пономарев Тешабоевнинг ҳатти-ҳаракати тўғрисида. — Бу аффект ҳолат эди. Бундай ҳолат ёш жангчиларда камдан-кам бўлса-да, баъзан юз бериб туради.

Қобилжон ўз халоскори ёнида ўтирганча унга садоқат тўла кўзлари билан тикилиб ўйламоқда. У кўп нарса ҳақида ўйлашга улгурди. Лекин яна ҳали кўп нарса ҳақида мулоҳаза қилиши керак. Нега у бунчалик қўрқиб кетди? Назарида «чиқ-чиқ-чиқ» — уч секунд ўтиб кетади-ю ҳамма нарса тамом. Аланга кўтарилади. Қадрдон Тьян-Шан чўққиларини у ҳеч қачон кўрмайди. Баҳорда гуллаган лола-қизғалдоқларни, шода-шода узумларни, кузда пахта тоғларини бошқа ҳеч қачон кўрмайди... Сингиллари Шаҳзода ва Ойзодани кўролмайди. Отаси ва Жанубий Сахалинскдан яқинда келганда ўғлига «ўзингни эҳтиёт қил, ўғлим» деган онасини энди ҳеч қачон кўролмайди.

Капитан Беев Омск шаҳрига ҳар гал келганда кекса онаси ўзингни эҳтиёт қил деб айтмайдими? Унинг хотини Галина-чи? Катта ва кичик гарнизонларда Эльбадан Тинч океанигача хизмат йўлини ёнма-ён босиб ўтган хотини Галина-чи? Севимли қизлари, бир дақиқа тинмай ғижирлашадиган Вера билан Марина-чи! Ўзи кезиб чиққан ва ўрганган Ватан деб аталган бепоён ерда у севадиған одамлар каммиӣ? Шунга қарамай, ҳаётни севса ҳам ўзи қадам ташлаган хавф ҳақида бир дақиқа ҳам ўйлагани йўқ. Бу хавфни тўхтатиб бўлмаслигини билади, шунга қарамай ўзини ташлади. Ана шу ҳақда ўйласа арзийди.

Офицер, коммунист, совет кишисининг жасорати барча полкдошларининг қалбини ҳаяжонга солди. У жуда кўп жасур қалбларни жўш урдирди. Қисмда суҳбат мавзуси ҳам, кишиларнинг овоз чиқариб ва ўз ичларида ўйлашлари ҳам шу ҳақда: «Мен ҳам шундай қила олармидим?..»

Масалан, Александр Беев ўз ўрнида бўлган ҳар қандай киши худди шундай қиларди деб ҳисоблаб, бу саволни ортиқча деб ўйлайди. Батальон партия ташкилотининг секретари капитан М. Смирнов эса ишонч билан эътироз билдиради:

— Йўқ, ҳар қандай киши эмас, балки шу дақиқагача ҳаёт йўли тўғри ва равшан бўлган кишиларгина шундай қила олади. Агар қалбида кибр ҳавоси бўлса бу ишни қилмаган, ўзини оқлашга ҳаракат қилган бўларди. «Улгурмадим» деган бўларди.

Капитан Беевнинг ҳаёт йўли эса чиндан ҳам тўғри ва равшан. Унинг аттестациясида капитан Беев шароитни тезда баҳолаб, қарор қабул қилишга қодир. У иродали, ташаббускор, ўз қўл остидагиларнинг саломатлиги тўғрисида доим ғамхўр киши деб ёзиб қўйилган. Чоғимда бу аттестацияни ёзган майор В. Минаевнинг кўзлари ўткир экан! Беев чинакам партиявий жангчи. Камчиликларга нисбатан муросасиз. Дўстига ҳам ҳақиқатни юзига айтади ва ўз эътиқодини ҳимоя қилиш учун ўтга киришга ҳам тайёр. Хуллас, жасорат учун алоҳида тайёргарлик зарур бўлса, у ана шундай тайёргарликдан ўтган. Шоир Михаил Светлов айтганидек, «Жасорат вақти қисқа, унга тайёрланиш узоқ муддатли. Шундай ҳам бўладики, жасорат тасодифан юз беради. Жасоратга тайёрланиш эса ҳеч қачон тасодифан бўлмайди».

Подполковник А. СОРОКИН,
«Красная звезда» мухбири.
Қизил Байроқли Узоқ Шарқ ҳарбий округи.

Суратда: Оддий солдат Қ. Тешабоев (чапда) капитан А. Беевни кўриш учун госпиталга келди.
(«Красная звезда» газетасидан).

СПОРТ янгиликлари

ХАЛҚАРО
ЎЙИНГА ЙЎЛЛАНМА

СССР Ички ишлар министрлиги ёнғинга қарши кураш бошқармаси спортчиларининг мамлакат биринчилиги мусобақалари бу сафар Тошкентда ўтказилди. Анъанавий мусобақа «Динамо» стадионида бир неча кун давом этди. Унда иттифоқдош республикалар ҳамда Москва, Ленинград, Иркутск, Иваново, Львов, Горький, Харьков шаҳарларининг ёнғинга қарши кураш билим юрти спортчилари куч синашдилар. Қизғин ва ҳаяжонли ўйинлар эпчиллик ва мардлик мусобақасига айланди.

Беш йилдан буён халқаро мусобақаларда биринчиликни бой бермай келаётган совет терма командасининг аъзолари бу сафар маҳорат кўрсатдилар. Улар 100 метрлик масофани тўсиқлар оша ўтишда, ёнғин эстафетаси ва забт этиш нарвонига чиқиш бўйича машаққатли ва мураккаб машқларни юксак техник маҳорат билан бажардилар.

РСФСР командаси аъзоларидан В. Кипко, грузиялик Г. Кизилия, украиналик В. Клейков, ленинградлик В. Бабичев, латвиялик Г. Сорокин, москвалик В. Заплатинлар ўтган йилги норматив натижаларини янгилашга муваффақ бўлдилар.

Мусобақада 100 метрга тўсиқлар оша ўтиш бўйича 22 киши спорт мастери нормасини бажарди. 12 нафар 1-разрядли спортчи спорт мастери унвонини олди. Забт этиш нарвонини ишлатиш бўйича ҳам биринчи разрядлилардан беш спортчи ана шундай унвонга сазовор бўлди.

Ут ўчирувчиларнинг ўзаро спорт курашда белоруссиялиқлар пешқадам бўлишди. Улар жами уч минг очко тўпладилар. Ғолиблардан атиги 10 очкогина кам тўплаган СССР Ички ишлар министрлиги олий мактаби командаси иккинчи фахрий ўринни олди. РСФСР командасига учинчи ўрин берилди.

Мусобақада ўзбекистонликлардан тўрт киши иштирок этди. В. Искирин, Г. Нихотин, В. Филин, В. Кузнецовлардан иборат республикамиз командаси Озарбайжон, Қозоғистон ва свердловскликларни орқада қолдириб, ўн биринчи бўлдилар.

Тошкентда ўтказилган мардлар мусобақасининг ғолиблари август ойида ўтказиладиган халқаро ўйинга йўлланма олишди.

ЯКУНЛОВЧИ ЎЙИНЛАР

Республика ўттиз саккизинчи шахмат чемпионати мусобақалари қизғин давом этмоқда. Ҳозирча ўн беш тур ўйналиб бўлди. Кейинги учрашувларда андижонлик мастерликка номзод Воронов республиканинг ўтган йилги чемпиони Маслов билан дона суришди. Вороновнинг қўли баланд ҳолда ўйин кечиктирилди. Хоразмлик мастерликка номзод Ким Тошкент чемпиони Қаюмов билан ўйнади. Учрашув давомида хоразмлик йигит хатоликларга йўл қўйиб, очкосиз қолди.

Мкртичан — Прокопенко ўйини дуранг натижа билан тугади. Мастерликка номзод Пинчук Логиновни мағлубиятга учратиб, ҳозирнинг ўзидаёқ 10,5 очко жамғаришга муваффақ бўлди. Қаюмов ундан ярим очко кам тўплади. Маслов 9,5 очко жамғарди ва 2 ўйинни кечиктирган.

Республика шахмат чемпионатининг якунловчи ўйинлари давом этмоқда.

«ПРАВДА» КРОССИ ТУГАДИ

«Правда» газетаси мукофоти учун Бутуниттифоқ енгил атлетикачилари кросс мусобақаларининг финал учрашувлари Вильнюс шаҳрида бўлди. Ўйинлар умумкоманда ҳисобида қуйидагича тақсимланди: биринчи кичик группада РСФСР, Украина ва Ленинград командалари ғолиб чиқдилар. Иккинчи кичик группада Молдавия командаси биринчи, Қирғизистон ва Озарбайжон вакиллари иккинчи-учинчи ўринларни эгалладилар. 17-18 ёшли атлетикачилар мусобақасида ўзбекистонлик А. Димов 3000 метр масофани 8.21 минутда босиб ўтиб, иккинчи ўринни олди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 —Телеқўғирчоқ театри. 19.15 — Оламда нима гап? 19.45 — «Ахборот» 20.00 — СССР халқлари адабиёти. 20.35 — Ўн минут музика. 20.45 — «Ахборот». 21.00 — Мирзачўл — мардлар маскани. 21.30 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Спорт кўрсатуви. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 —Телефильм. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.30 — МОСКВА. 19.30 — Фан оламида. 20.00 — КОНЦЕРТ. 20.20 — Инсон ва қонун. 20.50 — **1914 йилнинг ёш аёли** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 22.00 — Телефильм. 22.30 — Балли, азаматлар. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Телефильм. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 21.20 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 21.50 — **Резидентнинг тақдири.** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/IV да **Москва сатира театрининг гастроллари;**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IV да **Тарих тилга кирди;**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 25/IV да **Хотинимнинг эри;**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Вильнюс» Литва цирки артистларининг гастроллари.**

КИНО

Олимпия машъали — «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3, кеч соат 7.30 минутда);

Петр Рябинкин — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Кўзгу — «ВОСТОК» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун);

Севги ва ўлим — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун);

Митти қайиқча — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун);

Севги ҳалқаси — «МОСКВА», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун);

ПИОНЕРЛАР САФИГА КИРИШ ЎҚУВЧИЛАР ҲАЁТИДА МУҲИМ ВОҚЕАДИР

«Ўзбекбирлашув»нинг маданий буюмлар билан савдо қилувчи Республика улгуржи базаси қишлоқ жойларидаги магазинларда кенг миқёсда сотиш учун қуйидаги буюмларни таклиф этади:

пионер галстуклари,
отряд байроқлари,
отряд байроқчалари,
энг яхши отряд ва звенога бериладиган вимпеллар.

Магазинларда шунингдек мактаб ўқувчиларига мўлжалланган турли-туман буюмлар, болалар велосипедлари ва ўйинчоқлари

МАВЖУД

Матлубот кооперацияси магазинларига марҳамат!

ЎЗБЕКИСТОН ЭПИДЕМИОЛОГИЯ МИКРОБИОЛОГИЯ ВА ИНФЕКЦИОН КАСАЛЛИКЛАР ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

сиртқи аспирантурага

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

микробиология ва вирусология бўйича;
клиник ординатурага: инфекцион касалликлар (2).

Ҳужжатлар — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент-133, Литературная кўчаси, 2-уй.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети телестудиясининг коллективи қишлоқ хўжалик бош редакциясининг катта редактори Ҳ. Саидалиевга отаси

Сайдали НУРАЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

СУРАТДА: (чапдан) А. Музаффарова, М. Азимова ва С. Тоҳирова ўртоқлар. Тошкент бадиий буюмлар фабрикасининг бу чевар каштачилари кунлик ишлаб чиқаришда барчага намуна бўлиб, социалистик мусобақада пешқадамлик қиляптилар. А. Тўраев фотоси.

АЖОЙИБ ХОНАНДА ЮБИЛЕЙИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Сабрия Жамилевна Эрежепова ижро этган қўшиқлар 40 йилдан бери эстрада саҳнасида, радио эшиттиришлари ва телевидение кўрсатувларида янграб келмоқда. Бу хонанда—республикада машҳур бўлган музика коллективи—«Хайтарма» ашула ва рақс ансамблининг асосчиларидан бири. У кўп йиллар мобайнида ансамблнинг яккахон қўшиқчиси ҳам бўлиб келди.

24 апрель куни «Баҳор» концерт залида қўшиқчининг юбилейига бағишланган кеча ўтказилди. С. Ж. Эрежеповага бўлган ихлослари ва миннатдорчиликларини изҳор этиш, унга сиҳат-саломатлик тилаш учун хонанда талантининг мухлислари, дўстлари, саҳна усталари, шогирдлари шу ерга келдилар. (ЎзТАГ).

ФАН ВА ТЕХНИКА

ЕР ИЛМИ

СССР Фанлар академияси палеонтология институти олимлари Монголиянинг Гоби чўли экспедициясида қатнашяпти. Бу ишда Монголия Халқ Республикаси олимлари ҳамкорлик қилишмоқда. Гоби чўлининг ўтмиши кўпдан буён тарихчиларни қизиқтириб келади. Чунки бу ерда қадим ҳайвонларнинг кўплаб турлари тарқалган ва кўпайган. Гобидан топилган фауна қазилмаларига қараб, Европа, Осиё, Шимолий Американинг ўтмишидаги ҳайвонот олами, геологик тузилиши ҳақида фикр юритиш мумкин.

* * *

Ленинградлик этнографлар Латвиянинг бир қанча районларида бўлишди. У ерда тўплаган меҳнат қуроллари, латиш безакларини СССР халқлари Давлат этнография музейига олиб бориб топширдилар. Бу жиҳозлар «Латишлар» доимий кўргазмасини янада бойитди.

ИЗЕНЬ ХОСИЯТИ

Республикамиз ер фондининг 0,9 қисми дашт чўл ва адирларга тўғри келади. Бу ерлардаги табиий ўтлоқларни суғориш ва қўшимча ёввойи ўсимликлар уруғи экиш йўли билан бойитиш муҳим аҳамиятга эга. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ботаника институти ходимлари бу борада чорвадорлар билан яқиндан ҳамкорлик қилишмоқда. 1972 йилда 60 минг гектар изензордан республикамизнинг барча хўжаликлари бўйича беш миллион сўмга яқин соф фойда олинди.

Фарғона водийси адирларида ҳам келгусида серунум ўтлоқлар ҳосил қилинади. Изень — кўп йиллик озуқабоп ўсимлик бўлиши билан бирга, серҳосил, хушхўр, қурғоқчиликка чидамли ҳамдир. Чортоқ адирларида дастлабки изензорлар барпо этилди. Наманган область Учқўрғон районидаги хўжаликларнинг чорвадорлари изень, ёввойи беда, чоғон каби ўсимликлар экилган яйловлар қандай наф келтиришини амалда синаб кўрдилар. Бу ерда институтнинг биология фанлари доктори У. Ҳасанов раҳбарлигидаги ходимлар группаси иш олиб бормоқда.

Бундан ташқари институт ходимлари Самарқанд, Бухоро, областларидаги ва Қизилқумдаги чорва яйловлари унумдорлигини ошириш йўлида тинимсиз изланмоқдалар.

Сунъий яйловларни беш йиллик охиригача 300 минг гектарга еткaзиш кўзда тутилмоқда.

А. ФОЗИЛОВ.

ХИЗМАТГА ЯРОҚСИЗ

Жанни Финляндия.
(Италия).

ҲАЖВИЯ

Чақирув комиссиясининг хонасига ҳали кириб улгурмасимдан бир офицер ўшқирди:

— Намунча анқаймасанг! Ечин! Тез бўл!

Албатта, кийим-бошимни ечдимда навбатга турдим. Менинг навбатим келгач, врач юзларимга диққат билан тикила бошлади; эҳтимол у бироз қийшайиб кетган бурнимни ёки яқиндан кўрадиган кўзларимни текшираётгандир.

— Астигматикми?

— Йўқ, католик, — дедим мен иккиланиб турмасдан.

Менинг кетимдагилар хонани портлатгудай кулиб юборишди.

— Бунинг нимаси кулгили! — дея ўшқирди доктор. Кейин менга ўгирилди-да, назаримда гауптвахта олмоқчи кўринасан? — деди.

Қизиқ, буниси нимаси экан...

— Доктор, сиз жуда яхши одам экансиз, лекин уни уйимда қўлдиган жойим йўқ. Ўзимиз жудаям қисилишиб яшаймиз.

Эҳтимол, рад жавобим докторни жуда ҳам хафа қилиб юборганга ўхшади, чунки у ўрнидан шунчалар тез сапчиб туриб кетди-ки, асло қўяверасиз. Омадим келиб мени қўшни столга таклиф этиб қолишди. Мен узр сўрадим. Сўнг менга кетма-кет саволлар бера бошлашди:

— Ўқиш ва ёзишни биласизми?

— Бу қандай савол бўлди?

Столга мушт урилди.

— «Бу қандай савол бўлди»! дегани кетмайди. Бизга ҳа ёки йўқ деб жавоб беринг?

— Ҳа, ёки йўқ, — дедим мен.

Кейин менга бирорта бошқа савол беришмаса керагов деб ўйладим ўзимча.

— Энди мен сенга турли сўзларни айтаман, сен эса уларнинг маъносига қараб тескарисини айтишинг мумкин. Тушунарлими?

— Тушундим, — дедим.

— Шундай қилиб бошладик. Иссиқ.

— Совуқ.

— Оқ.

— Қора.

— Бўпти яхши, кетавер.

— Ёмон, тўхта.

— Мутлақо яроқсиз!

— Қисман яроқли.

— Йўқол бу ердан!

— Яқинроқ келинг.

— Бас.

— Давом эттиринг.

— Тентак!

— Ақлли.

— Унинг бу ердан қорасини ўчирсаларингчи!

Мен унинг гапларига қарама-қаршиларини топиб улгурмасимдан икки солдат келди-да, қўлларимдан ушлаган ҳолда кийимлар ечилган ерга элтиб қўйишди.

Справкани менга деразадан узатиб юборишди. Мен ҳаяжонда эдим. Справкада шундай деб ёзилган эди. «Ҳарбий хизматдан мутлақо озод қилинади. Мутлақо яроқсиз. 17-модданинг В. пункти. Ақлий жиҳатдан етарли эмас».

Русчадан Т. УНАБОЕВ таржимаси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✦ ТЕЛЕФОНЛАР
эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б.—97. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 03395